№ 48 (3891)

24 чэрвеня 2014 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Народная Воля

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

НАРЭШЦЕ!

3 турмы — дахаты

Праваабаронца Алесь Бяляцкі выйшаў на свабоду па амністыі

(Інтэрв'ю з ім на 2-й стар.)

БЛІЦ

Уся дэмакратычная грамадскасць вітала выхад на волю вядомага праваабаронцы, намесніка старшыні Міжнароднай федэрацыі правоў чалавека Алеся БЯЛЯЦКАГА. У сваіх каментарыях эксперты адкрыта гавораць, што гэтая падзея — крок у накірунку нармалізацыі стасункаў нашай краіны з цывілізаваным светам. Але за кратамі застаюцца іншыя палітвязні. Таму сёння мы вырашылі інтэрв'юіраваць задаць адно пытанне:

Ці памілуе Аляксандр Лукашэнка тых, каго міжнародныя праваабарончыя арганізацыі лічаць беларускімі палітвязнямі? Ці можна разлічваць на тое, што беларускія ўлады бліжэйшым часам і іх выпусцяць на волю?

Аляксандр ЯРАШУК, старшыня Кангрэса дэмакратычных прафсаюзаў:

— Мне падаецца, што хутчэй за ўсё астатніх палітвязняў не вызваляць. Хаця калі сыходзіць з элементарнай логікі, дык навошта тады было адпускаць аднаго Бяляцкага? Даўно цягнуцца кулуарныя размовы аб тым, што трэба неадкладна вызваліць усіх палітвязняў для нармалізацыі стасункаў з Еўрасаюзам. Тым больш што і чарговыя выбары наперадзе...

Міхаіл ЧЫГІР, прэм'ер-міністр Беларусі (ліпень 1994-га — лістапад 1996 года):

— Было б добра, калі б да канца ў такім пытанні прысутнічала логіка. Было б толькі жаданне адпусціць людзей на волю, а ўжо з якой фармулёўкай — гэта не самае галоўнае. Хутчэй бы ўсе выйшлі!

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ, лідар кампаніі "Гавары праўду!":

— І для Лукашэнкі, і для ўсяго чалавецтва абсалютна зразумелым і правільным стала б вызваленне людзей, якія нізашто сядзяць у турме. Гэта дало б магчымасць весці перамовы не толькі пра крэдыты, якіх хутчэй за ўсё ўжо не будзе, але пра будучыню Беларусі. Цяпер у нас рэальная пагроза пазбаўлення незалежнасці. Не час памятаць пра нейкія асабістыя крыўды, пра тое, як Мікола Статкевіч крыва ўсміхаўся, кажучы пра Лукашэнку. Гэта шлях у нікуды. Замест кроку наперад мы зноў будзем таптацца на месцы і чакаць "залатога батона".

Павел СЕВЯРЫНЕЦ, сустаршыня аргкамітэта па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя":

— Мне падаецца, што вызваленне ўсіх палітвязняў павінна стаць цалкам верагоднай падзеяй. На ўзроўні інстынкту самазахавання Лукашэнка сам мусіць разумець, што цяпер, як ніколі, трэба знайсці любыя магчымасці, каб сябраваць з Еўрасаюзам. Падзеі ва Украіне даюць падставы ўстрымацца ад канфрантацыі. Атрымаецца ці не атрымаецца ў Расіі з Данбасам, яна усё ж будзе спрабаваць дабіцца свайго па ўсім перыметры мяжы. Паўднёвая Асетыя, Прыднястроўе, Абхазія з'яўляюцца таму сведчаннем. Расійскі сцэнарый можа ўключыцца і тут, калі яшчэ не ўключыўся. Можа, таму Лукашэнка цяпер спрабуе перакінуць нейкі мосцік да еўрапейцаў. Да таго ж ён сам сказаў нядаўна, што на лядовыя палацы грошай больш няма. Значыць, ёсць патрэба ў заходніх крэдытах. Логіка падказвае, што максімум праз некалькі дзён трэба адпускаць усіх палітвязняў.

Анастасія КАПУСЦІНА, першы сакратар Партызанскай раённай арганізацыі БРСМ г.Мінска:

— Я не ведаю, што вам сказаць. Я не цікаўлюся палітыкай... Займаюся ў асноўным справамі моладзі. Я чытала, што Бяляцкага выпусцілі, але нічога не магу вам адказаць на ваша пытанне.

Любоў ЛУНЁВА.

P.S. *Калі нумар газеты ўжо быў падрыхтаваны да друку, у рэдакцыю патэлефанавала Анастасія Капусціна і папрасіла не даваць яе каментарый. Мы падумалі, што яна нарэшце вызначылася з пазіцыяй і вырашыла прапанаваць разгорнуты адказ. Але дадаткова яна нічога не сказала, таму яе званок мы палічылі несур'ёзнай нагодай, каб зрываць графік выхаду газеты.*

ЛІЧБА ДНЯ

З пачатку года свініна ў Беларусі падаражэла ў паўтара раза

У Мінску цэны на свініну выраслі яшчэ больш.

У маі сярэдняя цана за кілаграм свініны без косткі ў мінскіх крамах склала ў сярэднім 111 тыс. рублёў, павялічыўшыся ў параўнанні з пачаткам года на 61,1 працэнта.

КРЫМІНАЛ

За ліпавыя бальнічныя будуць адказваць 7 чалавек

У Магілёве ўзбуджана 6 крымінальных спраў у дачыненні да грамадзян, якія падалі па месцы працы фіктыўныя бальнічныя. Да крымінальнай адказнасці прыцягнуты і доктар, які гэтыя бюлетэні выпісваў.

Справа ў тым, што пяцярым мужчынам і адной жанчыне падробленыя лісткі непрацаздольнасці выпісаў адзін і той жа доктар. З кожнага ўяўнага хворага за свае паслугі ён атрымліваў па 20—30 долараў. Некаторыя "пацыенты" бралі бальнічны на некалькі дзён, а іншыя прасілі выпісаць фіктыўны лісток на 20 дзён.

Доктар, які выдаў ліпавыя бальнічныя, будзе прыцягнуты да крымінальнай адказнасці за хабарніцтва. 120 ці 180 долараў, на якія ён "разжыўся", могуць каштаваць яму некалькіх гадоў турмы. У дачыненні да грамадзян, якія звярнуліся да яго, распачаты крымінальныя справы па арт.380, ч.1 КК (падробка, выраб, выкарыстанне або збыт падробленых дакументаў, штампаў, пячатак, бланкаў).

ПАД ГРАДУСАМ!

Лета вернецца напрыканцы тыдня

Сіноптыкі абяцаюць, што к выхадным пацяплее да +26

"А пакуль неабходна пераадолець псіхалагічны халаднавата-дажджавы рубеж, — адзначыў начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага гідраметэацэнтра **Дзмітрый Рабаў.** — *Такое паніжэнне тэмпературы ў чэрвені не рэдкасць для Беларусі".*

Паводле слоў сіноптыка, у аўторак па-ранейшаму вільготнае халаднаватае паветра з паўночнага захаду кантынента будзе фарміраваць халаднаватае дажджлівае надвор'е. Днём плюс 13—18°С, па поўдні да плюс 20°С.

Халаднавата будзе і ў сераду. Тэмпература паветра ноччу плюс 3—10°С, днём плюс 12—18°С, па поўдні да плюс 20°С. Пераважна па паўночнай палове кароткачасовыя дажджы, днём у асобных раёнах навальніцы.

У чацвер днём да паўночна-заходніх межаў падыдзе чарговы франтальны раздзел, і зноў на большай частцы тэрыторыі пройдуць дажджы. У асобных раёнах навальніцы. Тэмпература паветра ноччу плюс 2—9°С, днём плюс 14—21°С.

Паводле слоў Рабава, *"на наступныя выхадныя чакаецца некаторае паляпшэнне надвор'я: паўночны вецер зменіцца паўднёва-заходнім, і з Цэнтральнай Еўропы стане паступаць больш цёплае паветра".* Таму ў суботу ў разгар дня плюс 18—24°С, па захадзе Брэсцкай і Гродзенскай абласцей паветра прагрэецца да плюс 26°С. У нядзелю днём яшчэ на пару градусаў стане цяплей.

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Трусы и кеды

Для того, чтобы продемонстрировать истинную суть Таможенного союза Беларуси, Казахстана и России, понадобилось совсем немного — кружевные трусы.

С 1 июля их ввоз и производство на территории таможенной "тройки" запрещены. Инициативу пролоббировали производители белья из хлопка и дорогого высококачественного белья, объяснив свои старания заботой о здоровье женщин. А высокие мужи трех государств инициативу поддержали и подписали.

Чиновники посчитали возможным решать, какие трусы следует носить женщинам их стран! Обхохочешься!

Сначала эта новость воспринималась как анекдот, потом — как досадный курьез, но вот уже на носу день, когда запрет реально вступает в силу. И его никто не отменил, не высмеял, не дезавуировал. Значит, теперь мы по факту оказываемся в новой реальности — той, где государство считает возможным вместо нас решать, какие трусы нам носить, что нам есть и что пить.

Есть, конечно, в мире страны и покруче. Например, Свазиленд. Там более 20 лет правит король-многоженец Мсвати III, который женщинам своей страны носить трусы запретил вовсе. Высочайшим королевским указом! Потому что посчитал этот вид нижнего белья нетрадиционным и ненужным дамам своего государства. Он ведь король и, понятное дело, лучше знает, что женщинам его страны нужно, а что не нужно. И теперь каждый страж закона этого маленького южноафриканского государства, который заметит правонарушение — женщину в трусах, должен крамольный предмет гардероба с нее сорвать и уничтожить.

Вот такие порядки! И мы, между прочим, уверенно движемся по пути Свазиленда. В Госдуме России уже лежит новый законопроект, которым предлагается включить в регламент Таможенного союза новые медицинские ортопедические требования к обуви. Потому что, как известно, обувь с плоской подошвой (кеды и балетки), а также обувь на высоком каблуке не полезна для ног. От нее развивается плоскостопие, деформация мышц голени, варикоз нижних конечностей, хроническая венозная недостаточность и так далее, и тому подобное…

Никакого открытия в этом перечне неприятных болезней, как вы понимаете, нет. Во всем мире и про высокий каблук, и про плоскую подошву все всё прекрасно знают. Однако запрещать все-таки не додумались. А вот у нас додумались! И теперь наша перспектива — носить самую полезную на свете обувь — уродливую ортопедическую.

Что находится в очереди на попадание в запретные списки, фантазировать можно уже сейчас. Но абсолютно точно: на трусах и кедах наши чиновники не остановятся, так как в деле регламентов и запретов для них главное начать, переступить психологический барьер — и дальше не удержишь.

Краски для волос — портят волосы и запутывают милицию, шторы на окнах — причина пожара и препятствие наружному наблюдению, мясо — вредно, особенно в условиях дефицита свинины… А еще не дураки были наши предки, когда запрещали женщинам носить брюки и, наоборот, заставляли их надевать платки. Платочек на голове — это очень полезно: и от солнечного удара защита, и от отита, и от снега, и от дождя. К тому же если ввести такое правило, то оно будет соответствовать и православной, и мусульманской традиции. Но самое главное — как повысятся производственные показатели у тех, кто выпускает юбки и платки! А сегодня у них плохи дела, очень плохи…

Кстати, лично я платки люблю. И против белья из хлопка ничего не имею. Очень высокий каблук вообще не ношу, потому что в такой обуви можно эффектно стоять, но не ходить. Однако дурные, навязанные сверху правила — касаются они платков, трусов или высоты каблука — это узаконенный, легализованный абсурд. Потому что уж как-нибудь без помощи государства люди сами в состоянии решить, что им носить, что им есть и что пить.

Даже если некоторые вожди рядом с женщиной на высоких каблуках чувствуют себя убогими карликами. Даже если у кого-то из них аллергия на кружевное белье. И даже если им очень нужно разгрузить склады, забитые отечественной продукцией немаркой коричнево-серенькой расцветки. В Беларуси ведь пошли даже дальше того, чтобы законодательно определять, какие должны быть трусы, а какие — каблуки. У нас теперь некий лысый дядя будет определять, какие товары белорусы должны покупать в белорусских магазинах, а какие — нет.

Например, этот дядька уже решил, что 85% ассортимента должно быть отечественного производства. Из-за этого импортные товары спешно убирают с прилавков. Если вы любили украинские конфеты — забудьте, потому что лысый дядя любит "Коммунарку"; хотели холодильник "Индезит" — придется согласиться на "Атлант", потому что этому, лысому, именно минский холодильник продать нужно.

"Купляйце беларускае!", как говорится. Поскольку нигде в мире по таким ценам его не покупают, придется покупать самим белорусам. И даже если не хотим — государство заставит, оно ведь у нас сильное…

XXI век на дворе. А вот мы на "правильном" пути в Свазиленд, в дремучесть и самодурство.

Як Коста-Рыка нарабіла ў Бразіліі сенсацый

Чэмпіянат свету па футболе, які гэтымі днямі праходзіць у Бразіліі, ужо можна назваць першынствам па сенсацыях.

Групу, у якую трапілі зборныя Уругвая, Італіі, Англіі і Коста-Рыкі, называлі "групай смерці". Эксперты з разумным выразам твару прадказвалі, хто ж з першых трох каманд "трэці лішні".

Пра Коста-Рыку, безумоўна, ніхто нават і не ўспамінаў — зборную адразу ж занеслі на задворкі турнірнай табліцы. А яна ўзяла і нарабіла сенсацый. Спачатку гучна перамагла Уругвай (3:1), а затым і італьянцаў (1:0). І такім чынам датэрмінова выйшла у плэй-оф. Англічане ўжо збіраюцца дадому, а за другую пуцёўку пазмагаюцца зборныя Уругвая і Італіі. Вось вам і Коста-Рыка!

Алесь СІВЫ.

Як гуляюць?

Усе матчы першынства (без уліку ўчарашніх).

12 чэрвеня
Бразілія—Харватыя — 3:1.

13 чэрвеня
Іспанія—Галандыя — 1:5, Мексіка—Камерун — 1:0.

14 чэрвеня
Калумбія—Грэцыя — 3:0, Уругвай—Коста-Рыка — 1:3, Чылі—Аўстралія — 3:1.

15 чэрвеня
Англія—Італія — 1:2, Кот-д'Івуар—Японія — 2:1, Францыя—Гандурас — 3:0, Швейцарыя—Эквадор — 2:1.

16 чэрвеня
Аргенціна—Боснія і Герцагавіна — 2:1, Германія—Партугалія — 4:0, Іран—Нігерыя — 0:0.

17 чэрвеня
Бельгія—Алжыр — 2:1, Бразілія—Мексіка — 0:0, Гана—ЗША — 1:2.

18 чэрвеня
Аўстралія—Галандыя — 2:3, Іспанія—Чылі — 0:2, Расія—Паўднёвая Карэя — 1:1.

19 чэрвеня
Камерун—Харватыя — 0:4, Калумбія—Кот д'Івуар — 2:1, Уругвай—Англія — 2:1.

20 чэрвеня
Італія—Коста-Рыка — 0:1, Швейцарыя—Францыя — 2:5, Японія—Грэцыя — 0:0.

21 чэрвеня
Аргенціна—Іран — 1:0, Германія—Гана — 2:2, Гандурас—Эквадор — 1:2.

22 чэрвеня
Бельгія—Расія — 1:0, Нігерыя—Боснія і Герцагавіна — 1:0, Паўднёвая Карэя—Алжыр — 2:4.

ПАМЯЦЬ

Шаноўныя чытачы! Сёння мы завяршаем публікацыю серыі матэрыялаў (стар.6), прысвечаных 90-годдзю з дня народзінаў вялікага сына Беларусі — народнага пісьменніка Васіля Уладзіміравіча БЫКАВА. Але не заканчваецца Год Быкава, і заўтра, і вечна ў памяці і сэрцы людскім застанецца імя Чалавека, які невымернай любоўю і магутным талентам так узвысіў і ўславіў дарагую нашу Радзіму.

ГАЗЕТА—ЧЫТАЧЫ

Жыць па ПРАЎДЗЕ!

Так, мы, супрацоўнікі газеты "Народная Воля", хочам жыць па ***ПРАЎДЗЕ****.*

Спадзяёмся, што такой пазіцыі прытрымліваюцца мільёны сумленных людзей.

Давайце разам адстойваць ***ПРАЎДУ****. Чым больш падпісчыкаў будзе ў "Народнай Волі", тым мацнейшым будзе голас газеты. Голас* ***ПРАЎДЫ****.*

Напрыканцы гэтага тыдня заканчваецца падпіска на II паўгоддзе. ***Не спазніцеся, калі ласка.***

Можаце дапамагчы таму, хто хацеў бы чытаць "Народную Волю", але мае фінансавыя цяжкасці, — дапамажыце!

Вас чакаюць на пошце і ў спецыялізаваных падпісных пунктах "Белсаюздруку".

Вы — з "Народнай Воляй", "Народная Воля" — з Вамі!

ИЗ ПОЧТЫ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Уважаемый главный редактор!

Искренне благодарим Вас за предоставленную возможность рассказать людям о нашей сложной жизненной ситуации. Являясь убежденными сторонниками демократических изменений в стране и, соответственно, многолетними читателями "Народной Воли", хотим выразить благодарность всему редакционному коллективу за все те публикации, которые помогают простым гражданам найти опору в жизни. Как и в нашем случае, "Народная Воля" часто становится последней инстанцией для "простых" людей, столкнувшихся с несправедливостью, произволом государства, его чиновников.

Возвращаясь к ситуации с нашим выселением из общежития ("Народная Воля", 15.04.2014), хочется отметить, что оно было бы безусловно законным (или выглядело таковым), если бы действительно на наше место заселились работники завода, или молодые специалисты, или переселились жильцы из другого общежития, принадлежащего заводу (все это указывалось в исковых требованиях как аргумент в пользу выселения). Фактически же массово вселялись по ходатайствам сторонних организаций люди, не имеющие никакого отношения к заводу, в отдельных случаях предоставлялось жилье тем, кто уже получил квартиру. В блоке из двух комнат может проживать один человек либо семья из двух человек, и это при якобы существующей очереди работников завода на улучшение жилищных условий.

Из вышесказанного можно сделать логический вывод, что в отношении нас действуют с целью полного уничтожения, причем злоупотребляя служебным положением, находя во всем так называемый принцип целесообразности.

Уважаемый главный редактор! Будем Вам глубоко признательны, если Вы сочтете нужным возвратиться к нашей теме, так как после принятия Жилищного кодекса права граждан существенным образом ухудшились...

Наша ситуация типична в том, что многие граждане оказываются совершенно беззащитными, отстаивая свои права в суде... Четыре года длится наше противостояние с властью, причем это годы, когда у нас родились дети, которым мы должны уделять все свое внимание, давать любовь и заботу, помогать им найти свое место в жизни. А нас выселяют на улицу, руководствуясь лишь амбициями, не выбирая средств, не утруждая себя моральной стороной дела, чувствуя свою безнаказанность.

Нам очень сложно, но все же мы надеемся, что сможем справиться и выдержать данное нам испытание. Помогите нам, пожалуйста!

С уважением —

Виктор и Ольга ШКРОБОВЫ.

Восстановите справедливость!

Думалось, руководство Станкостроительного завода им.С.М.Кирова все же войдет в наше положение, прекратит выселение семьи с двумя малолетними детьми из общежития. Но...

Очередная бумага за подписью юриста О.М.Соловьевой свидетельствует о том, что никакого снисхождения к нам, бедным, никто и не намерен проявлять. Нам давалось несколько дней накануне Пасхи, чтобы забрать свое имущество из общежития, что по улице Малинина, в противном случае 23 апреля оно будет выставлено за порог.

Вопрос: куда забирать имущество, нажитое нами за 20 лет проживания в Минске, если нет никакой собственности, а наша съемная однокомнатная квартира с хозяйской мебелью — не резиновая? Но администрацию завода это не волновало — куда хотите, туда и забирайте!

Выброс нашего имущества на улицу не состоялся лишь по одной причине — успела выйти статья в "Народной Воле" о наших злоключениях, о выселении нас на улицу. Прочитав данную статью, руководство завода наконец-то взглянуло на развитие действий и событий уже не с колокольни заводского юриста госпожи Соловьевой, а как будто бы изменило свое отношение к нашей ситуации, как говорится, пошло с нами хоть на какой-то диалог. Свидетельство тому — администрация завода дала добро на регистрацию нашего ходатайства о заселении в общежитие. Оно было зарегистрировано как раз 24 апреля.

Но с тех пор прошло уже два месяца, и ровным счетом ничего не изменилось. Жилищная комиссия во главе с директором завода В.М.Шаппо не провела ни одного заседания. В конце мая Шаппо уволился. Плановое заседание жилищной комиссии перенесено на 25 июня.

Так как несколько плановых заседаний не были проведены, а завод прекращает свою деятельность через два-три месяца, мы уже начинаем думать о том, что наше ходатайство так и останется пылиться на полке, то есть все само сойдет на нет, а Шкробовы и на этот раз останутся ни с чем. К директору завода на личный прием не попасть, просто не записывает секретарь и все тут, как к Шаппо, так и к новому директору Д.Г.Леончику. Ждите, мол, заседания жилищной комиссии. Это не впервые. С нашим 80-летним отцом, который приезжал издалека, чтобы встретиться с директором незадолго до смерти мамы, секретарь вообще разговаривать не стала, в записи на прием отказала и бросила трубку (отец звонил с проходной).

Поэтому мы решили донести информацию о нас новому руководству завода через "Народную Волю". Зная о том, что ее читают высокопоставленные должностные лица, в том числе сам Александр Лукашенко, мы хотели бы обратиться с очередной петицией.

Как такое возможно, что в социально ориентированном государстве, коим позиционирует себя Беларусь, без веской на то причины так жестоко и нагло обходятся с добропорядочной, хорошей семьей, в которой двое малолетних детей?

Уважаемые народные депутаты! Как вы можете создавать законы, по которым детей по решению суда выкидывают на улицу прямо из роддома? Решение суда было принято, когда младшему сыну исполнилось всего 11 дней. Раньше детей не выселяли на улицу до трех лет. Как может существовать семья на съемных квартирах, когда мама не работает, так как находится в декретном отпуске по уходу за ребенком? Или вы считаете, что один отец может заработать столько денег, чтобы оплатить жутко дорогое в нашей стране съемное жилье (исходя из зарплат в Беларуси), коммунальные платежи и прокормить четыре рта? (Справки о доходах семьи были предоставлены в суд, но это ровным счетом ни на что не повлияло.)

Как можно выселять из общежития на улицу семью с детьми, если у них нет своего собственного жилья, им вообще некуда идти? Нас же не из служебной квартиры переселили в общежитие, а из общежития (последнего, считай, приюта, который может быть у людей) выселили на улицу! Мало того, по решению суда нас еще и выписали из общежития в никуда, то есть фактически сделали бомжами сразу четырех человек! В то время, когда мы заселялись в общежитие, у нас обоих была прописка в Минске, и это они предложили нам сюда перепрописаться на постоянно. А теперь мы остались ни с чем!

К слову, выписали нас в январе 2014 года, а узнали мы об этом только в пятницу 13 июня! Чисто случайно, из телефонного разговора с заведующей общежитием. Хотя еще осенью мы просили ее сообщить нам о выписке, чтобы куда-нибудь перепрописаться и не потерять очередь на жилье в исполкоме, где мы стоим уже 15 лет! Естественно, за эти полгода мы не раз виделись с администрацией общежития, с паспортисткой. У них есть наши контактные номера телефонов. Здесь просто нет слов! Их поступок говорит о многом!

Уважаемые судьи, те, кто вел наше дело! Как можете вы принимать к сведению только позицию истца, а наши доводы, факты и аргументы постоянно игнорировать? Как будто вы слышите то, что хотите слышать, как будто изначально уже определено, что завод в любом случае выиграет это дело, а простые люди, ответчики, будут раздавлены! Как мог главный судья страны господин Валентин Сукало "не заметить" грубейшие нарушения, допущенные судьей Зинаидой Красовской в судебном заседании от 11.03.2011, когда она выносила решение по нашему делу в марте этого года после обращения нами в Президиум Верховного Суда Республики Беларусь? Подобные нарушения фактически ведут к отмене судебного решения. Но честь мундира оказалась дороже. Обо всем этом было написано в предыдущей статье за 15.04.2014 — "Правовых оснований для выселения семьи Шкробовых не было". После всего этого хочется сказать: не дай Бог никому попасть в жернова белорусского правосудия!

Уважаемый Александр Григорьевич! Почему в стране сложилась такая ситуация (особенно в последние годы), когда на обращения граждан за помощью в любые инстанции, как правило, приходят одни отписки? Наш случай — очередное тому подтверждение. Почему в Беларуси во многих ситуациях совершенно не защищены дети — наше светлое будущее? Органы опеки и попечительства как следует не отстаивают права детей в суде, хотя это их прямая обязанность. Порой социальная незащищенность человека в нашем государстве сводит с ума. Никому до нас нет дела, куда бы мы ни обращались. А ведь именно из-за халатности в работе администрации завода произошла эта трагедия. Из комнаты в комнату жильцов общежития переселяли, договоров вовремя не перезаключали (не работала жилищная комиссия), не удосужились перезаключить и позже, нам же это вменили в вину и подали на нас в суд о выселении. А суд, не потрудившись детально разобраться в данной ситуации, выселил нашу семью на улицу. Это ли не абсурд?! Александр Григорьевич, просим Вас помочь разобраться в данной ситуации!

Трудно поверить, но после отклонения в наших интересах ходатайства администрации Ленинского района в сентябре прошлого года руководство завода даже слышать не хотело о нас. Заседание жилищной комиссии тогда по этому вопросу проводилось в отсутствие директора В.М.Шаппо с участием замдиректора Н.С.Шавейко и юриста О.М.Соловьевой. Причина неудовлетворения нашего ходатайства все та же: свободных мест в общежитии нет, а если и есть, то для высококвалифицированных специалистов. По поводу трудоустройства нас на завод ответ следующий: "У нас для Шкробовых нет никаких вакансий". Принципиальность отказа налицо!

Как уже было отмечено, инициатором этого выступили госпожа Соловьева и госпожа Шавейко (последняя в скором времени с завода уволилась).

Аналоги их действий можно найти, углубившись во времена сталинских репрессий. Но мы-то живем в XXI веке в социально ориентированном государстве! За что репрессируют нашу семью, а белорусские законы только способствуют этому?!

В исковых требованиях истец в лице Соловьевой указывал, что мы должны быть выселены из общежития, поскольку не являемся работниками завода и как лица, "самоуправно" занявшие блок в общежитии. Как все происходило на самом деле — об этом было подробно изложено в предыдущей статье.

Когда мы оспаривали решение суда и просили отсрочить исполнение решения на три года в связи с наличием на иждивении двух малолетних детей, госпожа Соловьева парировала это в суде следующими аргументами: свободных мест для проживания нет; у завода есть острая необходимость в заселении молодых специалистов; необходимость переселения 49 семей из общежития №2 в общежитие №1 на ул.Малинина; на заводе имеется очередь из шести семей, претендующих на расширение жилплощади.

Суды, выслушав аргументы Соловьевой, полностью проигнорировали наши доводы. Вторая же сторона медали показывала следующие факты:

1) Да, молодых специалистов в общежитие заселяли, но в небольшом количестве, так как всем известно, что завод имени Кирова с каждым годом сокращает объемы производства. Соответственно, если еще лет 10—15 назад на заводе работало несколько тысяч человек, то в последние годы их количество не превышает 200—300 человек. Свободные блоки и комнаты простаивают без жильцов по несколько лет. В собственные квартиры жильцов выезжало больше, чем заселялось.

2) Переселение жильцов из одного общежития в другое как бы на бумаге имеется, но за все эти годы ни одну семью из общежития на Малинина так и не переселили, а в 2012 году, наоборот, предлагали некоторым молодым семьям дополнительную жилплощадь. Хотя, повторимся, свободного жилья в общежитии на Малинина было достаточное количество. Почему переселение не осуществлялось? Да потому что в общежитии на Ботанической у семей по две команты по 18—19 квадратных метров каждая и сделан хороший ремонт. Никто добровольно на Малинина переселяться не захочет. Но именно по причине "переселения" суды отказывали нам в отсрочке.

3) Да, на заводе есть очередь из заводских работников на расширение жилплощади. Но очередь на станкостроительном заводе имеет свою особенность — она может годами стоять на месте, а тем временем администрация по ходатайствам завода заселяет в общежитие на Малинина работников сторонних организаций. Или же: шесть семей стоят на расширение, а в то же время 7—8 пустующих блоков и комнат простаивают месяцами.

4) Во-первых, нас активно выселяли, а другим не заводским работникам, уже проживавшим в общежитии, предоставляли блоки. Во-вторых, первичное заселение в общежитие на Малинина не заводских работников по ходатайствам сторонних организаций стало **массовым** именно в 2013 году, когда нашу семью с двумя малолетними детьми (у одного из которых была высокая температура, даже пришлось вызывать "скорую помощь") буквально вышвырнули на улицу. Где справедливость? Да, завод может парировать, что он имеет на это право, являясь собственником общежития. Но тогда Соловьева в суде должна была указать именно эту причину выселения: мол, не нравятся нам эти Шкробовы, не умеют пресмыкаться, кланяться, становиться на колени, плохо просят, — а не давить на суд вышеперечисленными пунктами об острой необходимости заселения молодых специалистов, о заводской очереди и т.п.

Кроме того, есть факты проживания жильцов в данном общежитии по несколько лет после получения ключей от собственных квартир. С разрешения администрации, конечно. Это уже ни в какие рамки не вписывается, даже если завод и собственник общежития.

Также имеются факты вселения не граждан РБ (не работников завода). Ходатайства с места работы, комитета по труду, администрации Ленинского района, органа опеки и попечительства — ни одно из них администрация завода (Е.С.Кодь, Н.С.Шавейко, О.М.Соловьева) не удовлетворила.

Логичного и рационального объяснения нашему выселению на улицу нет. Когда таким образом растаптывают и уничтожают семью, то речь идет только о принципе и диких необузданных амбициях людей с черствой душой.

25 июня 2014 года должно состояться очередное плановое заседание жилищной комиссии. Мы надеемся, что на этот раз оно все-таки состоится. Проводить его будет новое руководство завода — директор Д.Г.Леончик и его заместитель В.М.Приемко. Четыре долгих года длятся наши мучения и злоключения. Нам очень сложно, но мы не сломлены. В нас еще живет надежда, что все станет на свои места, что мы заселимся в наше родное общежитие и забудем об этом черном отрезке жизни.

Уважаемые Дмитрий Григорьевич и Виктор Михайлович! Христом Богом просим Вас, проявив человечность, положительно рассмотреть наше ходатайство и заселить нас снова в блок 609 общежития №1 на ул.Малинина!

Виктор и Ольга ШКРОБОВЫ.

Минск.

Детей — и на улицу?!

БІЗНЕС

Дарагія офісы

Сярэдні кошт прапановы на другасным рынку офіснай нерухомасці ў Мінску за год вырас на 24%, дасягнуўшы ў маі 2470 долараў за 1 кв.метр.

Пра гэта паведаміла намеснік кіраўніка кампаніі "Твая сталіца. Нерухомасць для бізнесу" **Вольга Сянчук.**

Самыя нізкія цэны на офісы ў Заводскім раёне, самыя дарагія — у Цэнтральным і Савецкім. Уздоўж праспекта Незалежнасці кошт офіснага "квадрата" і зусім дасягае пікавых значэнняў — да 3500 долараў.

Як зазначыла намеснік кіраўніка кампаніі, усё большую цікавасць уяўляе першасны рынак Мінска, сярэдні кошт 1 кв.м на якім склаў у маі 2010 долараў. "Квадрат" у аб'ектах класа "В" каштаваў 2150 долараў, у офісах класа "С" — 1830 долараў.

РЭЦЭПТ

Ад прышчэпак не адмовіліся

Здавалася б, да эпідэмічнага сезона грыпу яшчэ далёка, аднак беларускія спецыялісты ўжо заявілі, што плануецца прышчапіць ад гэтага вірусу 763 тысячы мінчан (40% насельніцтва горада). Мяркуецца, што за кошт рэспубліканскага бюджэту прышчэпкі зробяць 13% гараджан, за сродкі мясцовага бюджэту — 19%.

Як адзначыла галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Мінска **Наталля Жукава,** дзякуючы маштабнай кампаніі па вакцынацыі ў апошнія два гады ў Мінску не было эпідэмічнага ўздыму захворвання на грып, таксама мінчане сталі менш хварэць на іншыя вірусы. Вакцынацыя прыносіць адчувальны эканамічны эфект. Падлічана, што кожны ўкладзены ў вакцынацыю долар прыносіць да 10 долараў эканоміі.

СТАЛІЦА

Адабраць і падзяліць?

*Намеснік кіраўніка Мінгарвыканкама **Ігар Карпенка** на пасяджэнні калегіі па ахове здароўя аб'явіў пра намер сталічных улад пазбавіцца ад ведамасных паліклінік.*

На думку чыноўніка, сістэма ведамасных паліклінік дзяржаўных прадпрыемстваў сябе зжыла.

— *Сёння ведамасныя паліклінікі не здымаюць праблемы медыцынскага абслугоўвання насельніцтва,* — заявіў Ігар Карпенка. — *Тыя, хто звяртаецца туды за амбулаторнай медыцынскай дапамогай, усё роўна застаюцца на абслугоўванні ў звычайнай гарадской паліклініцы. У выніку нагрузка на ўрачоў, якія працуюць у сістэме дзяржаўнай аховы здароўя, істотна не зніжаецца. "Прывілеяваныя" ж работнікі прадпрыемстваў па факце атрымліваюць гарантаваную дзяржавай бясплатную медыцынскую дапамогу ў падвойным аб'ёме.*

Праўда, прыкладаў, калі хтонебудзь звяртаўся па дапамогу ў заводскую паліклініку, а потым з той жа праблемай ішоў "правяраць" прафесіяналізм урачоў у раённую, Ігар Карпенка не прывёў. Ды такое і ўявіць сабе цяжка. Так што выснова чыноўніка, мякка кажучы, спрэчная. Сапраўдныя вытокі ініцыятывы, напэўна, у іншым.

Як паведаміў той жа Ігар Карпенка, дарагая апаратура ў ведамасных установах *"працуе не на поўную сілу", а "ў той жа Бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі УГД-апараты і іншае абсталяванне эксплуатуецца кругласутачна".* Няцяжка здагадацца, што дзяржава паклала вока на тое медыцынскае абсталяванне, што багатыя прадпрыемствы набывалі для сябе.

Дарэчы, мінчане ўжо маюць вопыт перадачы ведамасных медыцынскіх аб'ектаў на баланс горада. Напрыклад, некалькі гадоў таму гэта адбылося з паліклінікай Беларускай чыгункі па вуліцы Варанянскага. Але далёка не ўсе прадпрыемствы жадаюць расставацца з ведамаснай медыцынай. Да прыкладу, паліклініка медцэнтра МТЗ — гонар прадпрыемства, і наўрад ці працаўнікі завода будуць больш ахвотна ісці на працу, ведаючы, што аднаго з важных складнікаў "сацпакета" — абслугоўвання ва ўласнай установе аховы здароўя — з гэтага часу не існуе. Цікава і тое, што той жа МУС альбо КДБ па-ранейшаму маюць свае ведамасныя шпіталі і адмаўляцца ад іх не збіраюцца, хаця гэтаксама маглі б карыстацца паслугамі гарадскіх паліклінік і бальніц.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Алесь БЯЛЯЦКІ:

«У мяне адчуванне, што тры гады прасядзеў па шыю ў брудзе»

У мінулыя выхадныя нечакана выйшаў на волю праваабаронца Алесь БЯЛЯЦКІ, які ўчора распавёў журналістам некаторыя падрабязнасці свайго арышту і знаходжання за кратамі.

АСАБІСТАЯ СПРАВА

4 жніўня 2011 года Алесь Бяляцкі быў арыштаваны па абвінавачанні ва ўхіленні ад выплаты падаткаў. 24 кастрычніка таго ж года быў асуджаны да 4,5 года ў папраўчай калоніі ўзмоцненага рэжыму з канфіскацыяй маёмасці за "ўтойванне прыбыткаў у буйным памеры".

Праваабаронца сваёй віны не прызнаў, заявіўшы, што ўсе грошы з рахункаў ішлі на праваабарончую дзейнасць. Алесь Бяляцкі быў вызвалены па амністыі 21 чэрвеня 2014 года.

— Сядзець за дэмакратычную Беларусь было ўнутрана лёгка, — *кажа праваабаронца.* — Барацьба за дэмакратыю патрабуе пэўных намаганняў і ахвяр, але дзякуючы вялізнай падтрымцы з волі я быў як за каменнай сцяной. Нішто не магло мяне прабіць. Я вельмі спадзяюся, што маё вызваленне — гэта толькі пачатак і ўсе астатнія палітзняволеныя таксама ў хуткім часе выйдуць на свабоду.

— Алесь, на якіх падставах вас вызвалілі?

— Мне выдалі даведку, у якой напісана, што падставай для вызвалення з'яўляецца Закон аб амністыі. Але ж у чым калізія: я з'яўляўся быццам бы злосным парушальнікам рэжыму і пад амністыю не падпадаў. Таму відавочна, што рашэнне аб вызваленні прымалася не на ўзроўні адміністрацыі калоніі. І для мяне было поўнай нечаканасцю! Зранку я пайшоў на працу, але ў 9 раніцы паклікалі да начальніка калоніі і абвясцілі: "Свабодны". Далі паўтары гадзіны на зборы, а затым пасадзілі на машыну "хуткай дапамогі" і адвезлі на чыгуначны вакзал у Бабруйску.

— Калі вярнуцца да арышту ў 2011 годзе... Як вам сёння бачыцца тая сітуацыя?

— Артыкул, паводле якога мяне судзілі, не мае ніякага дачынення да таго, чым мы займаліся. Цалкам палітычнае рашэнне, і судовы працэс гэта выразна паказаў. Яшчэ перад арыштам было зразумела, што наша праваабарончая дзейнасць выклікае вялікую занепакоенасць з боку КДБ, і пасля падзей 2010 года я фактычна быў пастаўлены перад выбарам: альбо з'язджаць за мяжу, альбо заставацца і адстойваць свой пункт гледжання. Я выбраў другое, мая пазіцыя засталася нязменнай. І тое, што зараз апынуўся на волі, не азначае, што змяніў свае погляды. Проста беларускія ўлады вымушаны ісці на пэўныя саступкі, каб нейкім чынам нармалізаваць адносіны з Еўропай.

— А зараз не збіраецеся ў эміграцыю, як гэта зрабіў былы кандыдат у прэзідэнты Андрэй Саннікаў пасля свайго вызвалення?

— Не збіраюся — мне камфортна і дома, дзе наўкол свае людзі. Для мяне вельмі важная атмасфера беларускага грамадства — такога, якое яно ёсць. Калі выбіраешся на Захад, адчуваеш сябе не ў сваёй талерцы. Можа, ёсць сэнс там вучыцца, але жыць трэба на сваёй зямлі.

— Вы сказалі пра свой маральны выбар адносна таго, ці з'язджаць за мяжу. А ці трэба было рабіць выбар, пісаць прашэнне аб памілаванні альбо не пісаць?

— Выбару не было, бо я ніколі яго не напісаў бы. Хоць фармальна мне прапаноўвалі ў калоніі напісаць такое прашэнне два разы. Першы раз — у верасні 2011 года, калі выпусцілі на волю некалькі чалавек. Другі раз — пасля прэс-канферэнцыі Лукашэнкі, калі ён узгадаў мяне. І абодва разы я сказаў "не". Дарэчы, у калоніях створана такая сістэма, што табе на словах могуць нешта і не казаць, але падштурхоўваць да прыняцця рашэння іншымі дзеяннямі: дробнымі правакацыямі, абмежаваннямі... І такая атмасфера была да апошняй хвіліны.

— За што вас рабілі "злосным парушальнікам"?

— Маглі зрабіць за што заўгодна, і вось адзін цікавы прыклад. Мне штомесячна выпісвалі парушэнні рэжыму, але неяк забыліся пра свае "абавязкі" на тры месяцы. Затым схамянуліся і пачалі паляваць. У выніку ператрусілі торбу і знайшлі да чаго дачапіцца: маўляў, у мяне не тры шакаладкі, а тры з паловай. Склалі паперы, падрыхтавалі акт... Літаральна ў гэты дзень Лукашэнка заяўляе на сустрэчы з галоўнымі рэдактарамі газет: калі інфармацыя аб кампенсацыі шкоды пацвердзіцца, мусіць разглядацца пытанне пра амністыю ў дачыненні да Бяляцкага. А ўжо на наступны дзень зніклі і мае "злосныя парушэнні", і акт. Як быццам іх і не было. Гэта яшчэ раз паказвае, як працуе адміністрацыйная сістэма ў адносінах да чалавека.

— А ўвогуле што можаце сказаць пра ўмовы ўтрымання ў турме?

— Умовы ўтрымання "палітычных" своеасаблівыя. Гэта татальны кантроль, ізаляцыя ад іншых асуджаных... Калі ты жывеш у атрадзе, дзе больш за сто чалавек, але цябе абыходзяць бокам, гэта, мякка кажучы, не вельмі камфортна. А абыходзяць таму, што калі чалавек нават проста пагутарыць з табой аб надвор'і ці пра футбол, то заўтра яго ў атрадзе ўжо не будзе. Калі мяне прывезлі на "зону" ў Бабруйск, то атрад адразу ж ачысцілі ад тых, хто быў падпісаны на "Народную Волю". Маўляў, каб з аднадумцамі не "знюхаўся". Псіхалагічна было складана. Туляўся сам па сабе — не было з кім і загаварыць. А з іншага боку, гэта не самае горшае, што здараецца ў жыцці чалавека. Што датычыцца нейкіх глабальных правакацый, то іх не было. Відаць, кожны палітвязень у іх сядзіць "па сваёй праграме".

— Нечаму карыснаму турма вас навучыла?

— У мяне такое адчуванне, што я тры гады прасядзеў па шыю ў брудзе. Зараз трэба будзе адмывацца. Але ў турме я напісаў дзве кніжкі — ва ўсім можна пры жаданні знайсці нешта добрае.

— Алесь, зараз будзеце працягваць займацца праваабарончай дзейнасцю?

— Буду ў меру сваіх невялікіх магчымасцяў, бо яны ў беларускіх праваабаронцаў абмежаваныя. Мы ж да гэтага часу незарэгістраваныя. Але я з'яўляюся віцэ-прэзідэнтам Міжнароднай федэрацыі абароны правоў чалавека, таму працы хопіць. Акрамя таго, працягну займацца літаратурай, бо ў калоніі я пісаў і літаратуразнаўчыя артыкулы, і эсэ. Жыццё працягваецца, работа знойдзецца...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ДИАГНОЗ

Врачам предлагают перечислить часть заработка на медоборудование

В распоряжение редакции "Народных новостей Витебска" попала копия документа, где сообщается, что по предложению управления здравоохранения облисполкома и областного комитета профсоюза работников здравоохранения в День медицинского работника "медики Витебской области перечисляют часть дневного заработка онкодиспансеру на закупку оборудования".

По предложению управления здравоохранения облисполкома и областного комитета профсоюзов работников здравоохранения, в День медицинского работника обратить внимание жителей Витебской области на проблему роста онкозаболеваний, в большинстве случаев связанных с влиянием канцерогенных факторов, в том числе табакокурения.

Медицинские работники области перечисляют часть дневного заработка: руководители и их заместители – до 100 тыс.руб., врачи – до 50 тыс.руб., средний медперсонал – до 25 тыс.руб., младший медперсонал – до 10 тыс.руб. на благотворительный расчетный счет учреждения здравоохранения «Витебский областной клинический онкологический диспансер» 3642301002329 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Витебской области код 739 УНП 300189525 ОКПО 02014549 тел/факс (0212) 57 72 83 для приобретения оборудования для эндовидеовмешательств, гамма-счетчика, с целью улучшения качества оказания медицинской помощи онкологическим больным, расширения возможности ранней диагностики онкозаболеваний.

В День медицинского работника жителям Витебской области предлагается отказаться от курения, а средства, не потраченные на приобретение сигарет, перечислить на счет онкодиспансера.

С благодарностью за понимание, медицинские работники области.

Врачи – 30 тыс
Средние – 20 тыс.
Младш – 10 тыс.

В письме указывается, что на расчетный счет Витебского областного клинического онкологического диспансера руководители медучреждений и их заместители перечислят по 100.000 рублей, врачи — до 50.000 рублей, средний медперсонал — 25.000 рублей, а младший медперсонал — 10.000 рублей. Собранные деньги должны пойти на приобретение оборудования для эндовидеовмешательств и гамма-счетчика.

Интересно, что на экземпляре, попавшем в интернет, карандашом сделана корректировка размеров пожертвований: для врачей — 30.000 рублей, среднего медперсонала — 20.000 рублей, а младшего — 10.000 рублей.

Безусловно, что первая реакция, когда читаешь такие "документы", — это фальшивка. Неужели в стране уж так плохи дела, что на оборудование для государственного медучреждения, причем онкодиспансера, деньги собирают с врачей и медсестер?

Но оказывается, что все это правда. Руководитель Витебского областного онкодиспансера эту инициативу называет благотворительной акцией и поддерживает.

— Это совместная инициатива по проведению благотворительной акции, — рассказала журналистам главный врач онкологического диспансера **Анжела Томчина.** *— Наш аппарат, который помогает выявить онкологическое заболевание на ранней стадии, обслуживает население всей Витебской области. Как и люди, оборудование работает с перегрузками, вот оно и не выдержало. Не купи пачку сигарет, а переведи копеечку на покупку жизненно необходимого оборудования. Медицинские работники откликнулись, они понимают степень важности проекта. Мы за год лечим около 12 тысяч пациентов, а это одно из самых дорогостоящих лечений. Деньги всегда есть на что потратить.*

У нас все планируется, но бывают форс-мажорные обстоятельства. К сожалению, после поломки необходимого оборудования мы попали в этот ряд. На все нам необходим миллиард рублей. Какие-то деньги будут выделены из бюджета, часть — собрана по нитке. Никто никого не заставляет. Мы благодарны всем, кто перечислил деньги.

Во всем мире есть такие благотворительные проекты. Мы не видим в них ничего зазорного.

СКАЗАНО!

Сбрехнул какой-то лиходей,
Как будто портит
власть людей.
О том все умники твердят
С тех пор уж много
лет подряд.
Не замечая (вот напасть!),
Что чаще люди
портят власть.

Ю.В.АНДРОПОВ.

С МОЕЙ КОЛОКОЛЬНИ

Елена МОЛОЧКО

Жизнь и кошелек

Только в СНГ у малоимущих есть второе жилье, шутят иностранцы. О чем это они? О наших дачах.

Но, если без шуток, вы пробовали подсчитать, во что вам в сезон обходится дача, ваш небольшой загородный дом (потому что если у вас большой коттедж, то вы богатый человек и ваши расходы имеют другой порядок цифр)? Так что я спрашиваю сейчас наш средний-средний класс: действительно, сколько за примерно 50 дачных дней — выходные плюс праздники с середины апреля по начало октября — вы тратите на транспорт, рассаду, инвентарь, удобрения? На дачные взносы (а они сейчас не маленькие), оплату света, газа? На амортизацию дома, то есть обязательный текущий ремонт, который тоже надо сюда приплюсовать (а это 10 процентов в год от стоимости строения, считают специалисты)?

Посидите с калькулятором, убедитесь на реальных цифрах, какая это солидная сумма. А невеликие наши зарплаты год от года дешевеют, на 2015 год прогнозируют уже двузначную инфляцию. А дети растут, им вот-вот на отдельное жилье средства понадобятся. Или вы вдруг (а иначе не бывает) выходите на пенсию — естественно, так ничего толком и не накопив...

Собственно, я сужу по нашему садовому товариществу. Размахнулся было народ на модное строительство, ландшафтный дизайн на участках, как в журналах, — беседки, патио, пруды. А потом часть честных тружеников незаметно свернули свои архитектурные аппетиты на простые бюджетные рельсы. То есть не как в журналах, а как получается. А получается, что стоит так толком и не обжитое, без внутренней отделки двухэтажное белорусское "шале". А у соседа мезонин чернеет окнами без рам — который год не достроен. А там, глядишь, балкон не то что без кованых перил, как виделось в мечтах, а вообще без маломальской огородки — не до эстетского жиру. А дорожки из плитки на участке делаются и делаются по несколько сезонов кряду — нет возможностей осилить враз...

Возможностей нет. И вопрос о семейном бюджете густеет, закручивается, как пылевая буря, буквально из воздуха: где на все взять ресурсы?

Конечно, экономика — наука гуманитарная: потребительское поведение часто иррационально и не поддается точному анализу. Мы тянем загородный дом, отказывая себе порой в хорошей одежде, полноценном отдыхе на море или в санатории, познавательных путешествиях по миру с детьми. Но как без дачи? Там любимые грядки, свежий воздух, там, считается, "дешевый" отдых! И, в общем, у нас это традиция — иметь не только скромную городскую квартиру, но еще и какую-никакую дачу. Хотя экономика упорно ломит свое: жить надо не по потребностям — по кошельку.

У меня во Франции есть знакомая дама — мадам Ани Рокк. Человек с крепким кошельком, в возрасте. Отошедшие сыновья. Трехкомнатная квартира в буржуазном районе Парижа. Наша белорусочка из иняза (девочка умненькая, уже и Сорбонну успела там закончить) вышла замуж за ее внука, ну и я, десятая вода на киселе, познакомилась с семьей. Мне всегда казалось, что живут там люди, не считая по крайней мере еврокопейки. Оказывается, считая, да еще как! Как только мадам стала вдовой (увы...), она продала свои апартаменты, а себе купила жилье намного более скромное, экономичное. И это при том, что на жизнь ей хватало: пенсия, счет в банке. Я была удивлена такой, как мне показалось, сверхрачительностью — мы, славяне, часто держим планку до упора вопреки обстоятельствам: "Я хочу дожить век в своих стенах!" А если на стенах можно здорово сэкономить? Французы — люди несравненно более обеспеченные, чем мы, но они экономят не от безвыходности, а потому, что это правило жизни от младых ногтей. Понятие "расходы" пересматривается у них с самой серьезной тщательностью в каждый новый период жизни. Одинокой даме три большие комнаты не нужны, к чему лишние траты? И мадам твердой рукой урезает свой бюджет.

Мы этому тоже, конечно, научимся, экономическая реальность заставит, уже заставляет. Например, этой весной двое из моих четырех ближних соседей по садовому товариществу переехали на свои дачи на постоянное жительство, а городские квартиры стали сдавать за приличные деньги. Столичный музыкант вышел на пенсию и ахнул: на нее не прожить! Помыкался пару зим на два дома - так, оказывается, даже на бензин не хватает! Он сейчас шутит: "Когда я заметил, что вынужден покупать дешевый кофе..." Но смеха здесь, согласитесь, мало. Хотя и заламывать руки ни к чему — человек же не на улице оказался, а на пусть и скромной, но приспособленной к отопительному сезону даче. Другая соседка — хороший стоматолог — тоже перебралась из города из-за денег. Хотя она пока, правда, немного смущенно говорит, что очень любит природу: "Здесь зимой такая тишина, покой..." Но почему бы не сказать даже и с вызовом судьбе, как мадам Рокк из Парижа: нет лишним расходам!

Дача как второе жилье уже не всем по карману, переселение из городских квартир на дачи на постоянное жительство — реальное движение. Конечно, этот процесс пока не доминирующий, но, думаю, что он будет год от года набирать силу. И не потому, что мы будем хуже и хуже жить — я как раз не пессимистка. Напротив, жить мы станем лучше. Потому что научимся лучше считать. Прежде всего — свои собственные расходы.

МАЙЦЕ НА ЎВАЗЕ!

Беларускія адвакаты правядуць бясплатныя кансультацыі для маламаёмных

Кансультацыі пройдуць па ўсёй краіне 26 чэрвеня з нагоды дня ўтварэння адвакатуры Беларусі, паведамілі ў прэс-службе Рэспубліканскай калегіі адвакатаў (РКА).

"У асноўным людзей цікавяць пытанні, звязаныя з вылічэннем стажу пры выхадзе на пенсію, працаўладкаваннем, пытанні сацыяльнай падтрымкі, спадчыны. У цэлым у час правядзення гэтых кансультацый адвакаты тлумачаць дзеючае заканадаўства ў галіне працоўнага, грамадзянскага, сямейнага і жыллёвага права", — растлумачылі ў калегіі.

За падрабязнай інфармацыяй аб фармаце кансультацый звяртайцеся ў калегію свайго рэгіёна.

ДЫПКУР'ЕР

Амерыканская дыпмісія павялічыцца...

Гэта дазволіць пашырыць пералік візавых паслуг для беларусаў.

"Штат пасольства павялічыцца з пяці чалавек да шасці, што дазволіць нам мець у складзе яшчэ аднаго амерыканскага супрацоўніка, які будзе займацца консульскімі пытаннямі. Урад Беларусі пайшоў нам у гэтым насустрач", — сказаў у эксклюзіўным інтэрв'ю БелаПАН Часовы Паверанны ў Справах ЗША ў Беларусі **Ітан Голдрыч**, які завяршае сваю працу ў Мінску.

Паводле яго слоў, новы супрацоўнік пасольства павінен прыбыць у Мінск ужо летам.

"Мы будзем у стане прымаць больш візавых заявак. Пасля прыезду шостага супрацоўніка стануць вядомыя дэталі таго, якія дадатковыя катэгорыі заявак гэта будуць", — дадаў Голдрыч.

Нагадаем, колькасць супрацоўнікаў пасольства ЗША ў Мінску была скарочана па настаянні беларускага боку з 35 чалавек да пяці ў сакавіку 2008 года з-за ўвядзення Злучанымі Штатамі санкцый адносна дзяржканцэрна "Белнафтахім". Неўзабаве пасля гэтага пасол Беларусі ў ЗША Міхаіл Хвастоў быў адкліканы з Вашынгтона для кансультацый, а Мінск па настаянні беларускага боку пакінула пасол Карэн Сцюарт. Санкцыі адносна "Белнафтахіма" былі ўведзены ЗША ў сувязі з парушэннямі правоў чалавека ў Беларусі.

РЭХА ТРАГЕДЫІ

«Маё змаганне за здароўе сына не спыняецца ні на імгненне....»

Саракагадовы Сцяпан Трубачоў загінуў 16 снежня 2012 года. У той дзень быў моцны снегапад, Сцяпан спыніўся на Мінскай кальцавой аўтадарозе, каб дапамагчы выцягнуць з кювету машыну. І ў гэты момант яго збіў іншы аўтамабіль... Пра гэтую трагедыю тады напісалі многія СМІ. Але не ўсе распавялі пра яшчэ адну трагедыю: застаўся без бацькі трынаццацігадовы Сцёпа, хворы на аўтызм, і без мужа — Наталля, якая цяпер не мае магчымасці працаваць, таму што вымушана даглядаць сына.

Сёння даход Наталлі і Сцёпы тры мільёны рублёў у месяц — прыкладна столькі складаюць выплаты, гарантаваныя нашай дзяржавай дзецям-інвалідам.

"Муж ніколі не праходзіў міма чужой бяды..."

Пра той страшны зімовы дзень, які падзяліў жыццё сям'і Трубачовых на "да" і "пасля", Наталля не любіць успамінаць, нават праз паўтара года пасля трагедыі боль не прытупіўся.

— Тады Сцяпан разам з сынам адправіліся на спаборніцтвы "джыпераў", — распачынае аповед жанчына. — Муж захапляўся аўтагонкамі, быў вядомым у гэтым асяродку чалавекам... А вечарам раздаўся тэлефонны званок супрацоўнікаў ДАІ. Сказалі, што трэба прыехаць на сорак другі кіламетр МКАД, забраць дзіця з машыны... Я памчалася... Мужа на месцы здарэння не заспела, яго ўжо павезла карэта "хуткай дапамогі"...

Пазней даведалася пра акалічнасці трагедыі: пабачыўшы, што на галалёдзе з трасы ў кювет вылецела машына, муж спыніўся дапамагчы. Ён ніколі не праходзіў міма чужой бяды... І якраз у той момант, калі Сцяпан выйшаў з машыны, на яго з-за галалёду наляцеў "Форд Фокус". Некаторы час Сцяпан яшчэ жыў, але дактары не здолелі яго ўратаваць, атрыманыя траўмы аказаліся несумяшчальнымі з жыццём.

Наталля дагэтуль не ведае, ці бачыў момант трагедыі іх сын, але пасля смерці бацькі ён стаў яшчэ больш замкнутым.

— Смерць мужа стала для мяне страшэнным ударам, — прызнаецца Наталля. — Зараз я добра ведаю значэнне выразу "абрынуўся свет". Першыя дні і тыдні пасля смерці Сцяпана жыла, як у тумане, не верыла, што гэта здарылася ў нашай сям'і. Здавалася, вось зараз адчыняцца дзверы і на парозе з'явіцца муж. Мінула нямала часу, а лягчэй не стала...

Сцяпан і Наталля пазнаёміліся ў студэнцкія гады — на самым пачатку 1990-х. Яна вучылася ў БДУ на факультэце прыкладной матэматыкі, ён — студэнт РТІ — будучы радыёінжынер. Лёс звёў іх у студэнцкім будаўнічым атрадзе ў Цюмені. Наталля дагэтуль памятае, як закахалася ў Сцяпана. Гэта было каханне з першага погляду. Праз год пасля знаёмства маладыя людзі пабраліся шлюбам.

Жанчына расказвае, як іх маладая сям'я перажыла "ліхія 90-я", калі муж браўся за любую працу, каб пракарміць сям'ю, працаваў і вартаўніком, і грузчыкам. Дзякуючы сваёй прыроднай цікаўнасці, Сцяпан імкнуўся пастаянна развівацца, стаў высокакласным спецыялістам у сферы высокіх тэхналогій...

Сын нарадзіўся ў 1999 годзе.

— Мы былі бязмежна шчаслівыя, — прызнаецца Наталля. — Яшчэ да нараджэння сына я ведала, што назаву яго ў гонар мужа. Так у нас з'явіўся Сцяпан-малодшы, але ў сямейным коле мы яго іначай як Сцёп Сцёпыч не называлі...

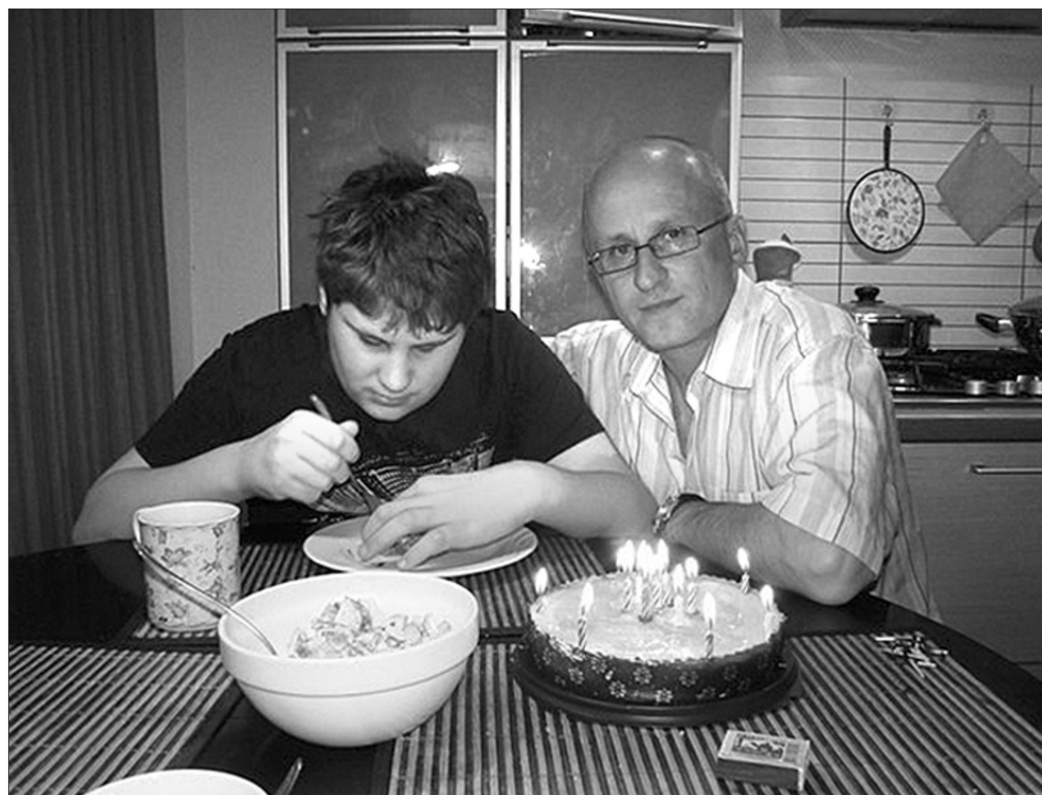
Барацьба за жыццё

Пра тое, што першынец мае праблемы са здароўем, Трубачовы даведаліся адразу пасля яго нараджэння.

— Напачатку дактары ставілі дыягназ "аўтызм", але ён быў пад пытаннем, — працягвае аповед Наталля. — Аднак пасля першага года жыцця, калі Сцяпашка так і не загаварыў і меў асаблівасці ў паводзінах, дыягназ пакінулі без пытальніка. За 15 гадоў жыцця сын так і не навучыўся гаварыць. Ні беларуская, ні сусветная медыцына не ведаюць, як пазбавіцца ад гэтай хваробы.

Для аўтыстаў-немаўлят выпісваюць розныя прэпараты, якія павінны правакаваць моўнае развіццё. Калі гэта не дапамагае, то пацыента пераводзяць на псіхакарэктары, якія часова "заглушаюць" прыступы агрэсіі хворага. Хвароба лічыцца невылечнай, таму аўтызм — гэта не спрынт, аўтызм — гэта марафон у барацьбе за жыццё сына. Зразумейце, я фактычна не маю права захварэць ці загнаць сябе ў роспач, я кожны дзень павінна трымаць сябе ў тонусе, змагаючыся за жыццё самага роднага для мяне чалавека... Маё змаганне за здароўе сына не спыняецца ні на імгненне...

У адрозненне ад дарослых, дзецям да 18 гадоў не даюць груп інваліднасці. Узровень страты здароўя вымяраецца ступенямі. У Сцёпы Трубачова яна апошняя — чацвёртая.

Сцяпан-старэйшы быў апорай для сына...

— Сыну патрэбна пастаяннае дагляданне, — гаворыць Наталля. — Размова аб тым, каб аддаць Сцяпана ў спецінтэрнат, зразумела, не ідзе. Любая нармальная маці не пойдзе на такі крок, сын павінен быць побач. Праз хваробу Сцяпана я не магу ўладкавацца на працу, бо літаральна кожную секунду павінна быць побач.

Стан яго здароўя вагаецца. Зараз у арганізме сына адбываюцца гарманальныя змены, ён сталее. Размова не ідзе аб тым, каб сын навучыўся гаварыць. Важна, што называецца, утрымаць сітуацыю пад кантролем, не дапусціць пагаршэння...

Зараз Сцёпа Трубачоў знаходзіцца на надомным навучанні.

— Па стане здароўя я не магу вярнуць сына ў спецыяльную школу, куды мы хадзілі раней, — дзеліцца Наталля. — Таму настаўніца Ганна Сабіч, якая працуе ў спецыяльным карэкцыйным цэнтры, прыязджае да нас сама.

Аўтычныя дзеці — асаблівыя. Яны жывуць ва ўласным свеце. Знайсці падыход да такога дзіцяці можа не кожны, ды і самі дзеці-аўтысты не кожнага да сябе падпусцяць...

Удваіх з мужам Наталлі было значна лягчэй спраўляцца з хваробай сына. Сцяпан-старэйшы забяспечваў сям'ю ўсім неабходным, да таго ж мужчына даволі дасканала вывучыў саму праблему, пералапаціўшы горы медыцынскай літаратуры. У выніку сям'я вырашыла паспрабаваць спецыяльную праграму для хворых на аўтызм людзей — "Біямед". Яна заключаецца ў строгай дыеце. "Біямед" вызнае аўтызм, як хваробу імунітэту. У хворага чалавека адбываецца збой у рабоце мембран клетак, і ўсё, што трапляе ў арганізм, можа негатыўна адбіцца на рабоце ўнутраных органаў і галаўнога мозгу. Дыета, якой прытрымліваецца Сцёпа Трубачоў, не дазваляе ўжываць прадукты з утрыманнем глютэна і казеіна. Гэта бялкі, якія цяжка засвойваюцца хворым арганізмам і даюць яму дадатковую нагрузку.

Чым дапамагае дзяржава?

Біялагічныя дабаўкі, якія падтрымліваюць жыццядзейнасць Сцёпы Трубачова, — не вельмі танныя. Наталля вымушана заказваць іх за мяжой — у Германіі, ЗША, Ізраілі, Галандыі.

— Ёсць і беларускія аналагі гэтых дабавак, — гаворыць яна. — Але да іх ёсць шмат пытанняў. Першае — гэта якасць і ступень ачысткі, а другое — кошт. Некаторыя беларускія аналагі даражэйшыя за замежныя, нават з улікам дастаўкі.

Месячны курс, які трэба праводзіць для Сцёпы Трубачова ў літаральным сэнсе ўсё жыццё, абыходзіцца прыкладна ў 200 долараў.

Ці хапае фінансавай дапамогі дзяржавы? Вось што на гэты конт заўважае сама жанчына:

— Для таго каб атрымаць дапамогу, я вымушана кожныя паўгода збіраць даведкі пра стан здароўя сына. І што самае балючае, кожны раз я павінна прадастаўляць у адпаведныя дзяржаўныя органы пасведчанне аб смерці мужа. Можна падумаць, за той перыяд, што прайшоў з мінулага звароту, ён ажыў... Кажуць, такі парадак, трэба падпарадкоўвацца...

На сённяшні дзень наша сям'я атрымлівае наступныя сацыяльныя выплаты: сын атрымлівае фінансавую дапамогу ў сувязі са стратай карміцеля, я атрымліваю "апякунскія" грошы і дапамогу на дзіцяці, якому няма васямнаццаці... Агулам атрымліваецца штомесяц тры мільёны з невялічкім хвосцікам.

Адразу пасля трагедыі, якая сталася з мужам, Наталля адкрыла дабрачынныя рахункі.

— Я хачу выказаць падзяку ўсім тым, хто адгукнуўся на нашу бяду, — гаворыць Наталля Трубачова. — Вялікі дзякуй знаёмым мужа, якія і дагэтуль стараюцца дапамагаць, дзякуй і незнаёмым з нашай сям'ёй людзям, якія імкнуцца дапамагчы. Усе яны — людзі з вялікім сэрцам...

Віталь ГАРБУЗАЎ.

P.S. Наталля прызнаецца, што ёй няёмка прасіць аб дапамозе, маўляў, у людзей нямала сваіх клопатаў. Аднак мы звяртаемся да ўсіх неабыякавых людзей: калі можаце, дапамажыце!

Вось рэквізіты для пералічэння грошай на лячэнне Сцёпы Трубачова:

Беларускія рублі:
Закрытае акцыянернае таварыства "Мінскі транзітны банк",
МФА 153001117, УНП 100394906
Рахунак: 3014900105848,
Атрымальнік: Трубачова Наталля Канстанцінаўна.
Прызначэнне плацяжу: аказанне сацыяльнай дапамогі дзіцяці-інваліду.

Долары ЗША:
Joint-stock company "Minsk Transit Bank" (JSC "MTBank")
SWIFT: MTBKBY22
Address: 6-a, Partizansky Av., 220033 Minsk, Republic of Belarus
Рахунак: 3014900105835
Атрымальнік: Trubachova Natalya
WEB-MONEY:
Долары. Z277128411448
Еўра: E365617761171
Расійскі рубель: R210173023192
Беларускі рубель: B520830698850

ЗА РУЛЁМ!

Аўтастрахоўка паводле новых правілаў

З 1 ліпеня ў Беларусі змяняюцца некаторыя палажэнні, якія тычацца страхавых выплат пасля ДТЗ. Не ўсе ведаюць, што яшчэ ў красавіку Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ, якім былі ўнесены змены ў раней выдадзеныя ўказы па пытаннях страхавой дзейнасці. І трэба адзначыць, што літаральна ўсе змены, якія тычацца аўтастрахавання, прыняты на карысць аўтааматараў.

Кампенсацыя за рамонт

Сёння вадзіцелі нярэдка скардзяцца, што пасля ДТЗ страхавая кампанія налічыла менш грошай, чым патрабуецца на рамонт пацярпелага ў аварыі аўто на добрым сэрвісе, а не дзе-небудзь у прыватных гаражах. Адбываецца гэта таму, што суму рамонту разлічваюць зыходзячы з сярэднеарыфметычнага кошту норма-гадзіны работ на СТА.

З 1 ліпеня ў кіроўцаў з'явіцца магчымасць атрымаць кампенсацыю шкоды па фактычных затратах на рамонт. На практыцы гэта будзе выглядаць так: пасля ДТЗ пацярпелы звернецца ў страхавую кампанію, атрымае выплату і выбера любую СТА для рамонту аўтамабіля. Галоўнае, каб станцыя мела неабходны сертыфікат. Калі за рамонт ён выкладзе суму большую, чым яму выплацілі ў страхавой кампаніі, то зможа звярнуцца ў гэтую кампанію па кампенсацыю.

400 еўра замест 200

Сёння пры дробных ДТЗ вадзіцелі могуць не выклікаць ДАІ, а самі афармляць дакументы для прадастаўлення ў страхавую кампанію. Гэта адбываецца ў тым выпадку, калі пацярпелы пагаджаецца, што на рамонт яго машыны хопіць 200 еўра. Дарэчы, паводле дадзеных страхавых кампаній, такіх аварый у краіне 15%. Але гэтая статыстыка можа палепшыцца (любы аўтааматар пагодзіцца: такія дробныя ДТЗ часцяком ствараюць заторы на дарогах), таму што, згодна з новым указам, прадугледжана павелічэнне сумы выплат па такіх ДТЗ з 200 да 400 еўра.

Застрахуюць і мапеды

З 1 ліпеня ўсе ўладальнікі мапедаў і квадрацыклаў абавязаны будуць заключаць дагавор абавязковага страхавання грамадзянскай адказнасці. Раней такую страхоўку яны не афармлялі і ў выпадку дробнага ДТЗ не па сваёй віне былі вымушаны рабіць рамонт за свой кошт. Напэўна, многія ўладальнікі скутэраў хацелі мець такую страхоўку. Цяпер у іх не проста будзе такая магчымасць, а яны абавязаны будуць гэта рабіць.

Штрафныя санкцыі

Сёння за безаварыйную язду пры афармленні аўтастрахоўкі кіроўца мае бонусы — 10%-ную зніжку ў год. Калі ён не трапляе ў ДТЗ некалькі год запар, то і зніжка расце прапарцыянальна: за пяць гадоў безаварыйнай язды можна атрымаць максімальную зніжку — у палову кошту страхоўкі. Але калі ён патрапіць у ДТЗ па сваёй віне, то пры новым заключэнні дагавора губляе частку зніжкі. З 1 ліпеня ў такой сітуацыі аўтааматар страціць усю зніжку, плюс да гэтага атрымае яшчэ і штрафную надбаўку аж да 100%.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

АДКРЫТЫМ ТЭКСТАМ

Дык хто для каго: улада для народа ці народ для ўлады?

Вядома ж, улада для народа. Так я думала да 18 чэрвеня 2014 года, пакуль не запісалася нарэшце на прыём да намесніка старшыні Віцебскага аблвыканкама Анатоля Уладзіміравіча Дзівуліна. (За два тыдні да таго сакратарка настойліва дапытвалася, з якімі пытаннямі я маю намер звярнуцца, звярала, колькі і калі я пісала зваротаў, і толькі пасля гэтага прызначыла час.)

З якой нагоды? Ды ўсё з-за смеццеперапрацоўчага камбіната, будаўніцтва якога было запланавана аблвыканкамам яшчэ на 2011 год. А паводле сваіх службовых абавязкаў менавіта гэты чыноўнік адказвае за пабудову вельмі карыснага і неабходнага аб'екта. І звароты яму я пісала, і праблему вывучала, і на палігон ездзіла, і на месца запланаванай новабудоўлі. І подпісы мы сабралі (945) і перадалі ў Камітэт дзяржкантролю. У адказ чулі адно: грошай няма, кудысьці знік інвестар "ВітЭкаЭнерга", прадстаўнік ЗАТ "Российская трансконтинентальная корпорация", але ў Генеральным плане камбінат існуе. Незадаволеная адказамі, я склала пытанні і ўранні 18 чэрвеня, прадумаўшы дрэс-код, прыхапіла з сабой сведкай Алену Шабуню і пайшла ў прыёмную аблвыканкама. Кабінет №105, 9 гадзін раніцы — тут мне была прызначана сустрэча.

Перад гэтым трэба было прайсці ахову, праверку дакументаў, зверку спіса, у якім, дарэчы, мы былі першыя і адзіныя. Ветлівая сакратарка крыху нас расчаравала, папярэдзіўшы, што спадар Дзівулін на важным пасяджэнні і, магчыма, затрымаецца. Мы здзівіліся: "Як так? Дзівулін прымае наведвальнікаў раз на месяц, у трэцюю сераду месяца з 8.00 да 14.00. Якія могуць быць пасяджэнні ў дзень сустрэчы з народам?" Але ла́годна пагадзіліся пачакаць пад пільным вокам відэаназірання. Час ад часу ў кабінецік, куды нас уладкавалі, забягала дзяўчына, клацала па клавіятуры камп'ютара і збягала.

Праз гадзіну мы пачалі нервавацца і пайшлі вывучаць калідоры. О-о-о-о! Аказваецца, слугі народа для жыцця і плённай працы тут маюць усё: пошту, аддзяленне "Беларусбанка", сталоўку, аптэку, нават цырульню... Прычым працуюць гэтыя ўстановы якраз тады, калі і ў чыноўнікаў працоўны час. Але нічога — паўсюль ёсць наведвальнікі, супрацоўнікі аблвыканкама. Кагосьці стрыгуць, хтосьці пошту атрымлівае (мне, канешне, ўзгадалася няшчасная былая вёска, а цяпер віцебскі мікрараён "Білева", дзе на 20 тысяч насельніцтва пошты няма), нехта лекуецца... Аб 11-й пабеглі адна за адной у сталоўку чыноўніцы. Нам таксама захацелася папіць гарбаткі, але баяліся прапусціць высокага начальніка, наступнай сустрэчы з якім трэба будзе чакаць яшчэ месяц, таму, крыху раззлаваная, я пачала грукаць у дзверы начальніцы аддзела па зваротах грамадзян. Глуха, зачынена. Знайшлі кабінет яе намесніцы. Тое самае. Пачыталі Правілы прыёму грамадзян. Нас мог бы прыняць і намеснік намесніка, аказваецца, гэта правіламі абумоўлена. Дык і яго няма! Мы запатрабавалі Кнігу скаргаў.

Ого! Колькі ж тут пабывала такіх, як мы, вялікі гросбух амаль увесь спісаны, але ніякага толку. Тым не менш і мы з Аленай пакінулі сваю скаргу.

На гадзінніку 12.00.

Важна і мажна, не звяртаючы на нас увагі, у кабінет прайшоў — не, ганарліва пранёс сваю асобу! — нейкі дзядзечка. Тут і нас запрасілі на прыём. Нарэшце!

Я настройвалася на вельмі пазітыўную размову: у нас адна мэта, мы хочам, каб камбінат быў, каб не было пад Віцебскам гэтай бомбы запаволенага дзеяння — палігону для смецця (аж з 1972 года яно назапашваецца і ўжо памерам з добрую гару)... Але мы чакалі "слугу народа" больш за тры гадзіны, а ён нават прабачэння не папрасіў...

— Вы маглі прызначыць сустрэчу на больш позні час... — гэта маё настаўніцкае палезла.

— Я быў заняты! А што гэта вы, Таццяна Яўгенаўна, так турбуецеся за камбінат?

Адказваю, што жыву тут, таму хачу жыць у экалагічна бяспечным горадзе. Не маю права?

Пытаюся: калі зачыніцца палігон? Калі будзе пабудаваны камбінат?

— Зачыніцца ў снежні 2014-га, новы палігон пачне працаваць у сярэдзіне 2015-га.

— Ці знайшлі інвестара?

— Так. Румыны і нарвежцы.

— Абое?

— Пішуць бізнес-планы, лепшы будзем выбіраць.

Час ад часу ў размове ўзнікаюць віры раздражнення: "знайдзіце нам інвестараў, Таццяна Яўгенаўна", "хто вы такая", "я не зразумеў, навошта вы да мяне прыйшлі", "жывыя будзеце", "вы нацкоўваеце людзей", "гэтыя вашыя людзі"...

Алена зачапілася за "вашыя людзі".

— Дык чые людзі, Анатоль Уладзіміравіч? Вашыя ці нашыя?

— Усё-усё, у мяне няма часу, мяне людзі чакаюць.

— Дык і мы вас тры гадзіны чакалі!

Што тут пачалося — можаце ўявіць! Аказваецца, папракаць чыноўнікаў ні ў якім разе нельга.

— У мяне яшчэ адно пытанне, — намагаюся павярнуць размову ў канструктыўнае рэчышча. — Калі вы атрымліваеце калектыўны зварот, то пры наяўнасці ўжо трыццаці подпісаў павінны ладзіць сустрэчу. А ў нас пад зваротам 945 подпісаў...

— Гэта я буду ладзіць сустрэчу з вашымі *(зноўку!)* людзьмі? Ды я...

— Цішце, цішце, Анатоль Уладзіміравіч, мы і тут вам дапаможам. Вы толькі час прызначце.

І далей прыводжу прыклад, як сама збірала людзей на сустрэчу з прадстаўнікамі ЖКГ, гарадскога выканкама, "Кравіры", калі жыхары дамагаліся зносу старога будынка Дома культуры будтрэста №9, якіператварыўся ў жудасны прывід з бамжамі.

Прыйшлося спадару Дзівуліну сустрэчу з людзьмі паабяцаць.

Выходзілі мы з Аленай, горда ўзняўшы галовы, пад маўчанне прысутных дзядзечак, сакраткі і скрыгат зубоў Анатоля Уладзіміравіча... Ідучы па калідоры, стала фатаграфаваць шыльды пошты, аптэкі, цырульні. Адразу крык падняўся: "Тут здымаць нельга!" (міліцыянер), "Якое права вы маеце здымаць мае дзверы?" (цырульніца). Але мы ўжо нешта адказваць і спрачацца не сталі. Выйшлі з гэтага горада ў горадзе на вольнае паветра, пад халодны дождж з нейкім пачуццём грэблівасці... Чыноўнікі глыбока ўпэўнены: мы — для іх, а не яны — для нас, народ — для ўлады, а не ўлада — для народа. Аказваецца, народ ім патрэбны для таго, каб забяспечваць ім, чыноўнікам, добрыя заробкі, зручныя і спакойныя ўмовы працы і жыцця. Але калі там, у аблвыканкаме ці гарвыканкаме, спадзяюцца, што мы да іх больш не прыйдзем, я расчарую: прыйдзем абавязкова! Хаця б для таго, каб праўду ў вочы сказаць. І нагадаць, хто для каго.

Таццяна СЕВЯРЫНЕЦ, былая настаўніца.

Віцебск.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Хто вінават? Чэмпіянат!

Адзін з мінскіх заўзятараў збіраецца судзіцца з арганізатарамі нядаўняга чэмпіянату свету па хакеі. У час гульні шайба вылецела за межы пляцоўкі і трапіла ў брыво заўзятару, пасля чаго ён апынуўся ў бальніцы.

Усё насельніцтва сталіцы
Запаланіў хакейны бум,
Дазволіў ён на час забыцца
Пра наш будзённы сум і тлум.
Няўзнак паддаўся гэтай плыні
І ціхі маладзён Сымон.
Спярша глядзеў па "тэлескрыні"
Баталіі на лёдзе ён.
Канапа, вобла, піва кварта...
А потым думка ў розум — бац:
"Табе на паядынак варта
Хоць раз наведацца ў палац,
Бо сурагат — хакей экранны,
З яго азарт зусім малы".
Купіў квіток не самы танны
У спекулянта з-пад палы.
Гурма хакейная бурліла,
Шалеў пад купалам народ.
"Суддзю на мыла!"
Ці "Мазіла!"
Крычаў Сымон на поўны рот.
І, можа быць, "мазіла" гэты
Пакрыўдзіўся:
— Трымай жа! Во!
І шайба, што накшталт ракеты,
Жаданай дасягнула мэты.
Не ў рот, аднак жа, а ў брыво
Яна патрапіла Сымону,
Таму крывёй заліўся твар
(Зусім магчыма, што да скону
На твары застанецца шнар).
Каб ведаў, захапіў бы маску...
Бальніца, дактары і швы.
І розум зноўку даў падказку:
"Падзякуй Богу, што жывы.
Вярнуўся б трупам ты дахаты,
Каб шайба — ў скроню акурат.
Дык хто ж у гэтым вінаваты?
Той, хто правёў чэмпіянат!
За тое, што пакуты зведаў,
Ты занясі заяву ў суд.
І пракляні мазілу-шведа —
Таксама наканун пакут..."
...Ішоў Ігнат каля гатэля
Дадому дня напрыканцы.
А там "гудзелі і балдзелі"
У дым прапітыя хлапцы.
Міліцыянты — нуль увагі,
Іх абыходзілі вакол.
Чамусь яны не мелі прагі
Складаць на п'яных пратакол.
Хоць іншым разам з нас кагосьці
Адразу б павялі ў астрог.
А тут "аслеплі"...
Як жа, госці!
А госці, валячыся з ног,
Галёкалі:
— Вперёд, Россия!
Без боязі "з гарла" пілі:
На іх баку, лічылі, сіла...
— Каб вы падохлі, маскалі! —
Абражаны нахабствам, смела
Ім пракрычаў якісь мінчук.
І маскалі "прамоўцы" цела
Адразу ж грукнулі аб брук.
А мінчуку на дапамогу
Прыйшлі ягоныя сябры...
Сутычка-бойка, дзякуй Богу,
Ішла ўсяго хвіліны тры.
"Прачнуліся" міліцыянты,
Прымчаліся з усіх канцоў
І парасцягвалі за транты,
Уціхамірылі байцоў.
Ды хтосьці за тыя тры хвіліны
Ігнату "зубы палічыў",
Хоць ён староннi і нявінны,
Зусім, як кажуць, ні пры чым.
"Нядаўна рот мой быў зубаты,
Цяпер — пусты... — стагнаў Ігнат. —
Дык хто ж у гэтым вінаваты?
Ну ведама ж, чэмпіянат!"
...Тамара стала бізнес-лэдзі,
Хоць і з зусім нядаўніх пор.
І сёння да яе прыедзе
З Берліна дзелавы партнёр.
Сустрэць патрэбна на пероне,
Калі ён сыдзе з цягніка.
Затым банкет. Сяброўка Соня
Пацешыць ноччу дзецюка...
Не будзе ўвагі ад Тамары,
Дык здзелцы можа быць гамон.
Завіснуць, мовіць так, тавары,
Прычым не на адзін мільён.
Тамара на сваёй "Таёце"
Паехала да немца, ды
Застрала, быццам дзюдзя ў плоце, —
Машыны скрозь, як жалуды.
Чаму? Таму што дзень каторы
У Мінску панаваў хакей.
Паўсюль на вуліцах заторы,
Бо шмат прыехала гасцей.
Яна пакінула б "Таёту",
Але ў заторы і таксі.
Тут месца толькі верталёту —
Хоць ты ў ДАІ яго прасі.
Паехала б "цераз галовы",
Калі б прабрацца меўся шанс...
У выніку — няма дамовы.
Не падпісаў дамову Ганс.
Банкруцтва блізіцца, як хмара,
З таварамі — зусім бяда...
"Няблага б, — думала Тамара, —
Давесці справу да суда.
Маральныя панесла страты,
Апроч матэрыяльных страт.
А хто ж у гэтым вінаваты?
Ну ведама ж, чэмпіянат!"

** * **

А пажывём яшчэ нямнога,
Паразумнеем мы чуць-чуць,
І людзі ў нас судзіцца з Богам
За дождж, што намачыў, пачнуць.

МЕРКАВАННЕ

Прафантанацыя

На мой погляд, надзвычай супярэчлівыя нататкі падала ў сваёй аўтарскай рубрыцы "С моей колокольни" Алена Малочка *("Время — сестра правды", "Народная Воля" ад 13 мая 2014 г.).* Цяжка сказаць, што хацела яна данесці да публікі з высокаабранай трыбуны.

"Я человек заинтересованный", — менавіта гэтак, з дзёрзка-правакацыйнай ноткі пачынае Алена Малочка. І, слова за слова, пераходзіць да ўхвалення фантана з ільвом у цэнтры Нясвіжа (назвы "помнік" свядома пазбягаю). Больш дакладна, ухваляе ўлады, якія адчуваюць "внутреннюю потребность" упрыгожваць куточкі радзімы, знаходзяць на гэта сродкі, неабходны нарматыўны дазвол ("все бумаги") і г.д.

Не буду хаваць, я таксама чалавек зацікаўлены. З дзяцінства ведаю горад, тут жылі мае продкі, штолета, каб дагледзець старэнькую маму, пераязджаю на ўлонне, якое сталася спадчынай, — Нясвіж быў і застаецца мне блізкі. Маю гонар, я з тых, хто не ўхваляе "помнік" і не ставіць залік уладам. Я супраць фантана з ільвом у эпіцэнтры гістарычнага горада.

Але перш чым выкласці зараз пазіцыі супраць, я шчыра не разумею, чаму аўтарцы так закарцела падтрымаць менавіта ўлады і выканаўцаў, а не паслухаць і процілеглыя меркаванні? Чаму аўтарцы, як мне здавалася, дасведчанай у тэме захавання гісторыка-культурнай спадчыны, захацелася раптам узяць і спрасціць складаны спектр пластычнага летапісу такога найстаражытнага месца, як Нясвіж. А да ўсяго — так неашчадна, з публічнай пагардай паставіцца да крупінак назапашанага грамадствам жадання быць зацікаўленa нераўнадушнымі ў справах асяродкавых — ці то пад'езд шматкватэрнага дома, ці то лёс занядбанай крыніцы, ці то помнік на плошчы мястэчка. Вось жа чуем з "колокольні" А.Малочкі: "*Всегда найдется рядом тот, кто против: большого спорта, "Евровидения", георгиевских ленточек, моногамии, референдума, патернализма, постмодернизма, постпостмодернизма и так до бесконечности. "Честное меньшинство". Как они себя сами называют, естественно. Для большинства, само собой, предлагаются определения противоположные, уничижительные. Но вряд ли мы с ними согласимся, конечно".*

Знаёмыя ноткі?.. Ды не, бэтэшныя каментатары адпачываюць. Стылістыка проста бліскае непрыняццем альтэрнатыўнага розгаласу, іншадумства, на вачах сціраецца нешта каштоўнае, што заўсёды жывіла і жывіць парасткі новага, цікавейшага.

Чаму нязгодныя, або "вечныя крытыкі", як называе іх яшчэ А.Малочка, трапілі ў гэтакую няміласць, нейкую паміліцэйску адгароджаную катэгорыю "яны"? Не называюцца ні прозвішчы, ні **хто яны**, ні да якіх каштоўнасцяў апелююць. Хіба не да тых жа — нацыянальных, гістарычных, айчыназнаўчых, дзяржаўна-незалежніцкіх, гуманістычных, якія, спадзяюся, падзяляе і А.Малочка?.. А ўлады, аўтары праекта і сама Алена раптам па-змоўніцку аб'ядналіся ў дзіўнае "мы"? Гэта погляд на сучаснае грамадства з "колокольни" вядомай журналісткі? Быццам і Нясвіж — горад не для ўсіх жыхароў Беларусі, і не існуе цывілізаваных працэдур абкаткі праекта з улікам думкі грамадскасці, перш-наперш карэнных нясвіжцаў.

Дый сам "помнік" у публікацыі А.Малочка выглядае чамусьці няпоўным. У тэксце нідзе, аніводным струменьчыкам не асвяжае нас... фантан, на якім паўстаў так званы помнік-леў. Схаваны элемент? Як на мой погляд, не выпадкова, а хутчэй цалкам свядома. Гісторыя ведае шмат выпадкаў, калі фантаны з'яўляліся на памятных, часам святых месцах, што мае і свой назоў — святатацтва. Таму А.Малочка, абачліва пазбягаючы паралеляў, усе акцэнты робіць на скульптурнай частцы "кампазіцыі": *"Лев — страж города"; "символ мужества, силы, величия рода"; "камерная работа"; "скульптура, напоминающая о большой истории"* і іншае. Цяпер уявіце, што гаворка менавіта **пра фантан**, які аздоблены скульптурай, а не пра асобна ўзятую скульптуру, — ці ж не "изящный штрих", не "дополнение к существующему историческому ансамблю"?!

Гэткае дыстанцыяванне аўтаркі ад фантана наводзіць мяне на думку, што напачатку і быў задуманы менавіта гэты нікчэмны "навароt" (фантан на фоне двух азёрных люстэркаў — уяўляеце?), а пасля ўжо, калі на культурным слоі амаль шасці стагоддзяў паўстаў неўразумелы бульдозерна-экскаватарны даўгабуд, ільвом падперлі бездапаможны і па сутнасці дзікі антыгістарычны і антыкультурны заказ. Характэрна, што заслугі аўтараў "ільва", паводле публікацыі, не абмяжоўваюцца толькі мастацкімі вартасцямі. *"И уж если на то пошло,* — даводзіць А.Малочка, — *авторы, как я специально поинтересовалась, получили все мыслимые разрешения на его установку: все бумаги от Минкульта до Академии наук. Это месседж для оскорбленных критиков".*

Ну што сказаць? Як я зразумеў, публікацыя Алены — гэта своеасаблівы "месседж". Вось толькі ад каго?.. Аднак на апошні выклік-пасыл — *"все мыслимые разрешения"* і *"все бумаги"* — хочацца адказаць. Са сваёй "колокольни"-званіцы асмелюся назваць тыя ўсе паперы на ўстаноўку фантана з ільвом не чым іншым, як фількавай граматай, бюракратычным лобі зацікаўленых. Якія маглі быць пярэчанні з боку праўладных дзяржаўных інстанцый, калі гаворка — пра "помнік-сімвал": што, не разумееце, куды міжволі трапляюць нашы асацыяцыі, калі прамаўляюцца словы "моц улады" ці "веліч роду"?.. Адгарнуўшы старонку з пазнавальнай ілюстрацыяй (дзеці абдымаюць "ільва") і прыклаўшыся вухам да званіцы, мне куды цікавей было б пачуць у якасці аўтарскіх довадаў пра грамадскі карт-бланш, конкурс праектаў ці, скажам, пленэр лэнд-арту (і пажадана міжнародны), якія пакуль што не сніўся тым, хто насамрэч хоча "ўпрыгожваць родныя мясціны". А Нясвіжу гэта якраз да месца: ствараць шэдэўры, амаль не мяняючы краявід, супрацоўнічаць з прыродай, рэльефам, **не руйнаваць гісторыю.**

А калі ўжо мімаходзь спамянута і Акадэмія навук, дазволю невялічкую рэтраспекцыю. У мяне на памяці, як, дзякуючы "вечным крытыкам" (акадэмічным), перш-наперш Зянону Пазьняку, у свой час прыпынілі ідэю фантанізацыі Верхняга горада ў Мінску. Хто ведае, што пакінулі б тыя грандыёзныя задумы, калі б яны былі здзейснены, — спусціць уніз ваданосны каскад з фантанамі ў Свіслач. Газета "Звязда" (тады орган ЦК КПБ) надрукавала крытычны сігнал (трэба аддаць належнае рэдактару А.Тоўсціку), і назаўтра мне, літсупрацоўніку, разам з намеснікам рэдактара Р.Самусенкавай давялося ісці "на дыван" у гаркам партыі. Першы сакратар Барташэвіч пасля гнеўных прэтэнзій да газеты (маўляў, навошта было так гучна біць у званы) мусіў-такі адступіць: рашэнне яшчэ не прынята. Мы вярнуліся ў рэдакцыю з адчуваннем першачасовай перамогі грамадскай думкі над аматарамі ўпрыгожваць горад дзе не след.

Сённяшні праект у Нясвіжы — з "усімі паперамі" ў прыдачу — відавочна адкідвае нас да той жа прафанацыі, дакладней, **прафантанацыі** нацыянальнай гісторыі і памяці, адразае шлях да змястоўных і канкурэнтаздольных альтэрнатыўных ідэй і заказаў у выбудове гарадской аздабляльнай культуры. І "Народная Воля", упэўнены, не стане на абарону гэтай ці нейкіх іншых прафанацый з вузкаарцельнымі інтарэсамі, дасць слова і "вечным крытыкам", прадоўжыць гарачую тэму.

Нагляднасць брутальна грубай памылкі на фоне старажытнага і ніяк не плоскалінейнага Нясвіжа цяпер выглядае ўсё больш выразнай. Як тут ні маскіруйся — напаказ правінцыйнае глупства, пустапарожні прадукт, да ўсяго ж і нятанна праплачаны. Вядома, аўтараў задумы, а яна, як мне бачыцца, карэніцца далей за кабінеты ўладнага Нясвіжа, руліць як мага празваніць перавагі свайго дзецішча, знайсці падтрымку і хоць якое апраўданне праз незалежны друк, паўплываць на грамадскі водгук, агарнуць "прафантан" замілавана-ідылічным адабрэннем жыхароў і наведнікаў горада .

Зрэшты, хай сабе. Тое, што аўтарцы вышэйзгаданай публікацыі нашмат мілей было чуць і заахвочваць тых, хто замаўляў фантан, зацята рухаў яго да выканання, а не тых, хто выказваў пратэст і раіў адумацца, можна, зважаючы на рубрыку, спісаць на асабісты рахунак і густ: праца, маўляў, даспадобы, зроблена "очень добротно", "в классическом стиле", нават "с любовью". Таму я ўстрымаўся б выкладаць свае аргументы, даводзіць, чаму дабротная класіка мне не да густу. Бо ведаю чалавека, у якога на гэты конт больш праўды і досведу, адэкватнага інтэлекту і навуковай практыкі. **На яго вачах** — у літаральным сэнсе слова! — будаваўся фантан. І тут я пагаджуся з Аленай Малочка — у тым жа, літаральным сэнсе: "Всегда найдется рядом тот, кто против". Дом, дзе сёння жыве Міхаіл Фёдаравіч Гурын — археолаг, доктар навук, акадэмічны прафесар, зусім побач, у паўсотні метраў (!) ад аб'екта "ўпрыгажэння". Праз дарогу, насупраць. Як апантаны сталкер, ён ад самага пачатку спрабаваў адвесці пагрозу, адбіць атаку невукаў на сусветную спадчыну. Пісаў, хадзіў па кабінетах, выводзіў з лабірынтаў пасткі. На жаль, пастка зачынілася, і спрацаваў... фантан, пакідаючы нашчадкам мізэрны шанец, мрою-прывід. Перамог Леў — пад ягоным жалезным задам, пад магутнай ягонай лапай, пад глыбай бетону апынуліся каштоўныя знакі гісторыі, часу, культуры.

Але пра гэта Міхаіл Фёдаравіч хіба раскажа сам, калі Алена Малочка, як чалавек зацікаўлены, захоча яго паслухаць, аднаго з тых, хто быў і застаецца супраць. Таму я не спяшаюся ставіць кропку...

Валер ДРАНЧУК.

РЕЗОНАНС

«Выбирать лучших среди худших не является правильной стратегией»

В прошлом номере "Народной Воли" было рассказано об очередной идее заместителя премьер-министра Беларуси Анатолия Тозика. *"Сегодня нам необходимо только 80 тысяч учителей,* — заявил он, выступая в парламенте. — *Если мы придем к этой цифре, то вот вам и решение проблемы с повышением зарплат этой категории бюджетников".* То есть если уволить 40 тысяч педагогов, автоматически можно повысить зарплаты остальным.

Сегодня идею Тозика обсуждают педагоги.

Одни лишние, других не хватает

— Мне кажется, что сокращать-то в школах некого, — *говорит учитель истории с 33-летним стажем из города Вилейки Минской области* ***Иосиф МАТИЮН.*** — И ссылки на мировую практику, что там на одного учителя приходится 15 учеников, а у нас только 8, не совсем корректны. Потому что в городах нагрузка на учителя больше, там не 8 человек приходится на одного педагога, а гораздо больше. В Беларуси много сельских школ, и зачастую бывает так, что учеников в школе человек 20—25, а учителей 17. В прошлом году пытались проблему наполняемости классов решить, но, закрывая одни малокомплектные школы и классы, местные власти одновременно открывали другие.

Малокомплектные школы — это ведь проблема не только неэффективного труда учителя. Это еще и проблема качества образования, потому что когда один учитель преподает историю и географию, то вряд ли можно ожидать высокого уровня образования в такой школе.

Кроме того, обратите внимание: сколько в школе работает учителей пенсионного возраста! Это не потому, что на пенсию прожить нельзя (хотя это тоже мотив), а потому, что зачастую директора школ просто умоляют таких педагогов остаться в школе. Особенно это касается учителей точных наук, в школах катастрофически не хватает учителей физики, математики, учителей, которые могут дать детям знания по этим предметам. Наблюдается дефицит учителей иностранных языков. И еще проблема: молодые учителя приходят сегодня в школу только с одной мыслью: как отсюда уйти? Они с первого дня в школе ищут новую работу или поступают на 3-й курс университетов на экономические или юридические специальности, получают другое образование и увольняются.

На мой взгляд, сокращениями зарплату учителям точно не поднимешь, как бы этого ни хотел господин Тозик. Потому что выбирать в школе кандидатов на сокращения не из кого. Сегодня властям в первую очередь надо думать о том, как поднять престиж профессии учителя.

Формальный подход ничего не даст

Эксперт в сфере образования профессор ***Владимир ДУНАЕВ*** *соглашается, что сокращать учителей надо, но не видит в этом рационального решения проблемы, как сделать среднее образование эффективным и способным давать качественные знания.*

— Власти осознали, что у нас слишком много учителей в сравнении с европейскими стандартами, и весь прошлый год звучали заявления, что сложившаяся в Беларуси сеть общего среднего образования с экономической точки зрения является неэффективной, — *говорит Владимир Дунаев.* — Но в процессе оптимизации средней школы в 2013 году были уволены всего 249 педагогов — при этом сократилось и число учащихся.

Конечно, надо стремиться к тому, чтобы привести к стандартам соответствие ученик—учитель, но привести формально нельзя. Потому что даже если попытаться оставить профессионалов, учителей-новаторов, то прежде надо честно признаться, что их очень мало и эти энтузиасты не делают погоды в школе, а скорее выглядят как бельмо в глазу в нашей системе образования. А общая масса учителей — если они не развращены самой системой подготовки учителей, они быстро развращаются системой образования. Мне кажется, выбирать лучших среди худших не является правильной стратегией. Необходимо менять не локально, а стратегически всю систему образования — и средней, и высшей школы. Необходима серьезная, содержательная перестройка этой сферы. И эффект может сказаться через много лет, быстрых результатов мы не добьемся.

ВОЗВРАЩАЯСЬ К НАПЕЧАТАННОМУ

Цифры за 2013 год, а не за 2014-й

30 мая в "Народной Воле" была опубликована моя статья "Около двух тысяч детей-наркоманов. И это только по Витебскому региону". Но я хочу кое-что уточнить. Статистика по Витебской области, которую привожу, дана за 2013 год, а не за 2014-й, как может показаться читателям.

Что касается статистики за пять месяцев 2014 года, то, по предварительным данным Витебского областного клинического центра психиатрии и наркологии, в регионе на учет под наблюдение наркологов впервые взято 1050 человек, снижение по сравнению с 2013 годом на 15 процентов. На наркологическом учете состоит 20 тысяч 363 человека с диагнозом "алкогольная зависимость" (снижение на 5 процентов). Под лечебно-профилактическим наблюдением находится 10 тысяч 154 человека.

За первый квартал 2014 г. от причин, связанных с алкоголем, умерло 24 человека (на 40% меньше, чем за этот же период 2013 г.). От случайных отравлений алкоголем умерло 69 человек.

Что касается детей, то на наркологическом учете по Витебской области на данный момент находится 1820 несовершеннолетних.

Игорь ПОСТНОВ,
врач-психиатр Витебского областного клинического центра психиатрии и наркологии.

КИЕВ—МОСКВА

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО

Президенту Российской Федерации ВладимируПутину

Господин Президент,

каждый из нас — Леонид Кравчук, Леонид Кучма, Виктор Ющенко — исполняли полномочия президента Украины в определенный исторический период. У нас были свои взгляды на политический процесс, а иногда — противоречия. Но все мы сходились в том, что Украина должна быть свободной и независимой, а ее отношения с Россией — равноправными и способствующими дружбе наших братских народов.

Так было. Однако Ваша политическая линия последнего времени ставит под угрозу не только эти базовые приоритеты, но и весь мировой порядок, все устои, на которых держится глобальная безопасность.

На глазах всей планеты Россия превращается в страну, от которой нужно защищаться и которой нельзя верить. Несколько месяцев назад вы аннексировали неотъемлемую часть украинской державы — Крым, при этом поправ как украинско-российские, так и многосторонние международные договоры. Можно много говорить об этом ударе в спину, нанесенном Украине как раз тогда, когда она проходила через трагические испытания гражданского конфликта. Неслучайно сделанное Вами в те дни получило в народе название "грабеж во время пожара".

Но Вы пошли дальше. Российской стороной поддерживаются и подпитываются кровавые действия сепаратистов и террористов на востоке нашей страны. Счет жертв этой бойни приближается к тысяче. Разумеется, это не идет ни в какое сравнение с сотнями тысяч жертв чеченской войны, которую Вы вели против таких же сепаратистов, не считаясь с потерями, во имя целостности Российского государства. Однако тогда это было внутренним делом Вашей страны. Теперь Вы решили "с точностью до наоборот" перенести эти методы и подходы на нашу землю?

Господин Президент,

когда-то Вы назвали распад Советского Союза величайшей геополитической катастрофой XX века. Мы не разделяем этого взгляда, но Вы имеете личное право исповедовать его. Однако сейчас Вы ведете дело к тому, чтобы создать катастрофу XXI века — разрыв многовековых уз дружбы украинского и российского народов, превращение исторических братьев в кровных врагов. И все социологические исследования подтверждают: пока это страшное начинание Вам удается.

Господин Президент!

Были времена, когда наилучшим правителем считался не тот, кто принес наибольшую пользу своему народу, а тот, кто нанес наибольший ущерб соседнему. Такие времена были, но они остались далеко в темных веках прошлого. Оставьте в покое нашу страну! Займитесь своей, тем более что ее экономические проблемы и нарастающая международная изоляция как никогда требуют Вашего участия.

Господин Президент,

Россия — великая страна. И это означает, что любой ее руководитель имеет шанс войти в мировую историю. Вопрос лишь в том, как использовать эту возможность.

Мы поддерживаем прекращение огня, инициированное Президентом Украины Петром Порошенко, и предложенный им мирный план по урегулированию ситуации на Донбассе. Ваше одобрительное по отношению к этому плану заявление мы восприняли как положительный знак. Надеемся, что Ваши правильные слова будут подкреплены конкретными шагами по деэскалации ситуации, а наемники из России воспользуются коридором, который Глава Украинского государства готов создать для их возвращения на Родину.

У Вас есть еще время перейти на светлую сторону истории, Господин Президент. Не упустите его. Прекратите агрессию и преступную политику по отношению к многострадальному Украинскому народу, который не хочет войны с Российским народом.

Надеемся на понимание.

Леонид КРАВЧУК,
Президент Украины (1991—1994).
Леонид КУЧМА,
Президент Украины (1994—2004)
Виктор ЮЩЕНКО,
Президент Украины (2005—2010).

22 июня 2014 г.

ЧТО ТАМ, В УКРАИНЕ?

Президенты России и Украины вспоминали войну и говорили о мире

Президент России Владимир Путин призвал все стороны конфликта на востоке Украины начать *"предметный и содержательный диалог"* для достижения мира, но отметил, что была зафиксирована *"активная работа артиллерии"* с украинской стороны. Российский лидер сделал заявление после торжественной церемонии у Вечного огня в день 73-й годовщины начала Великой Отечественной войны.

Он уточнил, что не ясно, кто вел огонь — *"регулярная армия"* или *"так называемые вооруженные формирования каких-то "правых сил"*.

В Киеве президент Украины Петр Порошенко также возложил цветы к могиле Неизвестного солдата. Накануне он выступил перед гражданами страны с разъяснением пунктов мирного плана. *"Вопрос войны вновь становится реальностью в Украине. Запах, смрад войны сегодня витает в воздухе. Поэтому я принял решение дать миру шанс",* — сказал Порошенко

Сепаратисты продолжают нападать на военных

Как говорится в совместном заявлении украинских министерств иностранных дел и обороны, только в ночь на 22 июня бойцы незаконных вооруженных формирований совершили 11 обстрелов позиций военных в Донецкой области — в районе Краматорска, Славянска, Артемовска и других городов. В течение дня были атакованы украинские пограничники в районе населенных пунктов Червонопартизанск, Бирюково и Ноздревка Луганской области.

Власти Украины подчеркивают, что агрессивные действия сепаратистов *"требуют немедленного и решительного международного осуждения"*.

В воскресенье Порошенко в телефонном разговоре с вице-президентом США Джо Байденом сообщил о десятках фактов нарушения перемирия со стороны *"ополченцев"*. В тот же день власти самопровозглашенной "Донецкой народной республики" ("ДНР") отказались соблюдать перемирие. Как написал в фейсбуке командир так называемого ополчения "ДНР" Игорь Стрелков, *"боевые действия против карателей будут продолжены вплоть до их полного изгнания с территории Новороссии"*.

ЗНАКОМЬТЕСЬ!

МИД Украины возглавил уроженец России Павел Климкин

В украинском парламенте к присяге на верность народу Украины приведен новый глава МИД — Павел Климкин. За его кандидатуру, предложенную президентом Петром Порошенко, проголосовали 335 депутатов, то есть абсолютное большинство.

46-летний Климкин сменил на посту министра иностранных дел Андрея Дещицу, ушедшего в отставку на фоне скандала из-за прозвучавшего от него нецензурного эпитета в адрес президента России Владимира Путина.

Москва уже заявила о готовности к взаимодействию с новым украинским министром. Павел Климкин — уроженец российского города Курск. В 1991 году он окончил Московский физико-технический институт, факультет аэрофизики и космических исследований по специальности "физика и прикладная математика".

Новый глава МИД свободно владеет немецким и английским языками.

До настоящего времени служил послом Украины в Германии. А еще раньше успел поработать советником посольства Украины в Великобритании, советником департамента экономического сотрудничества МИД Украины по ядерной и энергетической безопасности и директором департамента Европейского Союза при Министерстве иностранных дел.

В апреле 2010 года Павел Климкин стал заместителем министра иностранных дел. Находясь на этой должности, в интервью Украинской службе Би-Би-Си он назвал Соглашение об ассоциации с ЕС одним из важнейших этапов для будущего Украины.

"Это самое амбициозное соглашение, которое когда-либо заключали Европейский Союз с третьей страной, а также Украина с Европейским Союзом. В этом смысле соглашение является своеобразной платформой для реформ, которые уже происходят сейчас, и для реформ в будущем. И задерживать соглашение — значит негативно влиять на сам процесс реформирования", — заявил Климкин.

СВОИМИ ГЛАЗАМИ

Как я «отдохнул» в Крыму

Лет семь назад я случайно отметил свой день рождения в Крыму и с тех пор каждый май (несмотря на протесты супруги) собирался и числа десятого отбывал в любимый город Алушту. Начал собираться и в этом году. Отговаривала меня не только жена, но и все мои знакомые: убьют, украдут, искалечат, завербуют... Стенания знакомых меня немного притормозили, но не остановили. Свое я отбоялся в Советской Армии, в частности "за речкой", в Афгане. По национальности я украинец, а долгая служба в армии (18 лет) привила мне страсть к приключениям и охоту к перемене мест...

Чтобы немного сэкономить, обычно в Крым я добирался через Ковель. Расстояние то же, что и от Минска, но плацкарт в минском вагоне стоит 70 долларов, а в ковельском — 15. Лучше сэкономленные деньги потратить в Крыму на отдых, чем переплатить за билет. Итак, 14 мая я двинулся в Брест обычным маршрутом. Приобретя за 70.000 рублей билет на автобус до Ковеля, я начал свое путешествие.

Первое препятствие на моем пути нарисовалось в виде симпатичной украинской пограничницы, которая, выведя меня из автобуса, долго крутила мой паспорт и задавала разные вопросы: куда еду? Зачем? К кому еду? Служил ли в российской армии? Когда получил белорусский паспорт? Невдалеке несла службу с "калашниковым" на плече ее сверстница. Мужчин с автоматами я почему-то не видел.

Мои бодрые ответы ее, видимо, удовлетворили, я получил свой паспорт и двинулся дальше, уже по земле Украины. Стояла тихая украинская ночь. Очень меня удивило то, что, несмотря на предупреждения "доброжелателей" и российского телевидения, из-за кустов не выскакивал "Правый сектор" или украинские гопники, под него маскирующиеся, и не требовали с нас материальные ценности. Все было тихо и спокойно.

Доехал до Ковеля, приобрел билет, который практически не подорожал, и поехал в Симферополь. Дорога прошла тихо и спокойно. Только украинцы стали молчаливее, в вагонах не слышно смеха и оживленных разговоров. У многих, особенно пожилых, скорбь в глазах. В отличие от утверждений российских и пророссийских телевидения и газет украинцы, особенно западные, не состоят из одних "кровожадных бендеровцев" — это веселые, приветливые и очень спокойные люди (когда их не трогают).

На новой российско-украинской границе в вагон зашел украинский прапорщик со знакомым лицом (видимо, я уже встречал его на той стороне в Макранах). Похожий на него россиянин пришел уже в Джанкое. Что тут делить? С кем воевать? Но окопы на границе есть и с той, и с другой стороны — как в гражданскую. Бросились в глаза большие буквы "КРЫМ" на "освобожденном" берегу, покрашенные в цвета российского флага.

В Симферополе в переходе меня встретил плюговатый прапорщик и два каких-то замученных бойца с российским триколором на рукаве. Прапорщик долго пытался разглядеть мой портрет на польской визе, удивленно листал паспорт, а солдатики озабоченно крутили по сторонам головами — видимо, разыскивали среди пассажиров ковельского поезда диверсантов "Правого сектора"... На вокзале практически ничего не изменилось... Пока... Те же, что и всегда, навязчивые персонажи хватали за рукав и наперебой предлагали: "Ялта, дорогой, недорого... Алушта, дорогой, недорого..." Но после того, как я когда-то невольно поучаствовал в гонке двух маршруток, водителями которых были, видимо, татарские участники "Формулы-1", я дал себе зарок: в Крыму ездить только на общественном транспорте.

Усевшись в комфортабельный троллейбус (цены, кстати, не изменились с прошлого года), я поехал в Алушту.

Два первых дня из отдыха, можно сказать, выпали, так как отмечали встречу, а потом — именины. А затем я стал смотреть по сторонам. Туристов, несмотря на не очень туристическое для Крыма время — середину мая, было довольно много — в основном крепкие молодые люди. Они не были похожи на обычных российских туристов, которые нетрезвым, наглым поведением сразу выделяются в любой стране. "Туристы" вели себя тихо и культурно. Прозрение пришло, когда я увидел у одного на спине надпись "ОМОН".

На третий день с друзьями-"аборигенами" мы решили посетить заброшенные пляжи за санаторием "Кристалл". Но дорогу нам преградил новенький металлический шлагбаум, возле которого дежурили два "туриста" в бронежилетах и с автоматами — прапорщик и солдат. Они сообщили, ничего не объяснив, что дальше — нельзя...

До пляжа мы добрались через гору тайными тропами. А когда спустились к "Кристаллу", то поняли, почему "нельзя": весь санаторий был забит "отдыхающими".

Рано утром 18 мая "туристы" уселись в бронированные КАМАЗы и стройными рядами двинулись на Симферополь. Как оказалось, зря.

До крымских татар, которым было запрещено проводить мероприятия по случаю 70-летию депортации, наконец дошло, что бунтовать надо было два месяца назад, а теперь перед ними не плохо организованная, опирающаяся на мягкий Уголовный кодекс украинская милиция, имеющая на вооружении в лучшем случае дубинки, а в основном — уговоры, а российский бронированный ОМОН с "калашами" и "кипарисами". Так что очень просто можно попасть на 5—8 лет туда, откуда крымских татар не так давно вернули...

Запомнилась случайно увиденная сценка. Стероидный детина в тесном спортивном костюме "Адидас", который ему, видимо, приобрела мама, когда он учился в 10-м классе, кокетливо поворачиваясь перед таким же омоновцем, с окающим владимирским говорком спрашивал: "Ну, что, Вася, похож я на туриста?" Они, развеселившись, радостно хлопали друг друга по необъятным спинам... Наблюдать это было как-то не очень смешно.

Обычно в это время все жители Алушты готовят к сезону свое курортное хозяйство. Незаконно построенные в обход мягкого украинского законодательства гостиницы, эллинги, домики, шашлычные, киоски... На этот раз тишина была, как зимой. Интенсивные работы велись только в пансионате "Море", принадлежащем еще в украинском Крыму кому-то из российских олигархов. Происходящее объяснил алуштинский старожил Серега, который всегда в курсе всех событий. Оказывается, первого числа начинается операция "Чистый берег". Помня, что у России богатый опыт борьбы с "незаконно нажитым", все собственники затаились. До многих, кто не утратил способности трезво мыслить, стало доходить, что Бандера воевал у себя на Родине с пришедшим на его землю вселенским злом — коммунистами. А жить у теплого моря в Крыму по украинским законам (воровать и не платить налоги, есть дешевые украинские продукты) и при этом получать российские пенсии и зарплаты — мечта, которой не суждено сбыться.

Продукты подорожали. В мае ценники стояли еще в рублях и в гривнах, однако с 1 июня украинская денежная единица перестала ходить. В общем, в Крыму оказалось очень недешево. Деньги у меня быстро кончились, и я поехал домой.

На перевале сиротливо стоял новый "Вито" с киевскими номерами. Рядом, опустив голову, стоял хозяин. Два российских гаишника с видом хозяев положения ему что-то втолковывали. Видимо, забыл бедолага, что законы теперь другие. Мимо резво проносились "копейки" с крымскими номерами (еще украинскими), на которых украинский флаг был заклеен российским. Подозреваю, что скоро их начнут сдирать.

До дома я добрался без приключений. Так что, уважаемые граждане Беларуси, меньше смотрите российское телевидение, собирайте российские рубли — и вперед в российский Крым. Может, еще успеете позагорать по старым ценам. Хотя вряд ли.

Сергей БЕСАРАБ.
г.Барановичи.

КОРОТКО

Китай строит два самых мощных ядерных реактора в мире

Китай в скором времени станет страной с самым мощным ядерным реактором в мире. Работы ведутся полным ходом, и китайцев не останавливают замечания ядерного регулятора Франции по вопросам соблюдения безопасности.

Эти проекты строятся совместно с французами, однако те жалуются, что не могут получить информацию о ходе строительства. На их запросы попросту не отвечают.

В Китае строится в общей сложности 28 реакторов различной мощности. Это больше, чем в любой другой стране планеты.

ООН: число беженцев достигло уровня Второй мировой войны

Такого числа беженцев мир не знал со времен Второй мировой войны: к концу прошлого года 51,2 млн человек были вынуждены покинуть свои дома из-за вооруженных конфликтов. В 2012 году их было на 6 миллионов меньше.

Об этом говорится в докладе Управления Верховного комиссара ООН по делам беженцев (УВКБ). Документ обнародован в связи со Всемирным днем беженцев 20 июня.

ФОТААКНО

Вярхом на свінні

Гэты 68-гадовы кітаец з Чунчына ўжо 30 гадоў пасвіць свіней. На пачатку гэтага года свінапас моцна захварэў і практычна не мог хадзіць. Вось тады і ўзнікла ідэя перасесці на свінню. А потым прывык і стаў ездзіць вярхом усё часцей і часцей.

СТАЛО ИЗВЕСТНО

Самый пожилой на планете

В связи с кончиной 111-летнего американца Александра Имича самым пожилым мужчиной на планете теперь считается 111-летний японец **Сакари Момои** — житель города Сайтама, прилегающего с севера к Токио. Примечательно, что Имич был старше своего главного конкурента всего на один день.

Самый пожилой мужчина на планете всю жизнь работал школьным учителем. Он не жалуется на здоровье, не страдает от каких-либо болезней.

Самая пожилая женщина на планете также проживает в Японии. Это 116-летняя **Мисао Окава** из города Осака, которая, кстати, с удовольствием делится секретами долголетия: *"Ешьте и спите, и вы будете жить долго. А еще вы должны научиться расслабляться"*.

Старейшей из когда-либо живших на Земле людей официально признана француженка **Жанна Луиза Кальман,** скончавшаяся в 1997 году в возрасте 122 лет.

Наибольшее количество людей, чей возраст превышает сто лет, зарегистрировано в Японии (около 51 тысячи) и США (около 53 тысяч).

У СУСЕДЗЯЎ

Чорныя дні Туска

Польскі прэм'ер не можа давяраць ні сваёй партыі, ні кіраўніку МУС, ні спецслужбам. Гэта самы буйны палітычны крызіс у яго кар'еры. Нішто раней: ні ўнутраныя скандалы, ні сусветны эканамічны крызіс — не пагражалі яго ўладзе настолькі, як апублікаваныя ва WPROST стэнаграмы падслуханых размоў палітыкаў.

Галоўнай праблемай прэм'ера з'яўляецца тое, што праслухоўваліся самыя блізкія яго супрацоўнікі ў такіх месцах, дзе іх размовы павінны былі застацца сакрэтнымі.

Самае непрыемнае тое, што невядома, каго яшчэ з палітыкаў падслухоўвалі, аб чым яны гаварылі і якія размовы будуць выяўлены.

Невядома, хто канкрэтна рабіў запісы — спецслужбы, палітычныя канкурэнты ці нехта звонку, хто імкнецца дэстабілізаваць сітуацыю ў Польшчы.

Апазіцыя дамагаецца інфармацыі, дэбатаў і адстаўкі ўрада, піша Dziennik. Gazeta Prawna.

У НИХ

Курорт для собак

В испанском Ла-Рока-дель-Вальсе открылся первый в мире водный курорт для собак Canino Can Jane. Курорт расположился в 30 минутах езды от Барселоны.

База отдыха состоит из бассейна площадью 308 квадратных метров с плавным входом в воду и гостиничных номеров различных категорий. Владельцам собак и их питомцам дали возможность выбора между визитами в бассейн с почасовой оплатой и полноценным отдыхом с ночевками в отеле курорта.

Посещение бассейна стоит 13 евро для собаки и ее хозяина. Для животных приготовили надувные лодки и матрасы, мячи, мини-доски для серфинга, лесенки и горку. Людям разрешили находиться в бассейне, однако его глубина, 60 сантиметров, была рассчитана на собак.

Цены на проживание в отеле зависят от категории номера: место в общей комнате обойдется от 15 евро в сутки, обычный двухместный номер стоит 25 евро, а "президентский сьют" — 45 евро.

НУ И НУ!

Китайского чиновника уволили за езду на подчиненном

В Китае чиновник уволен из-за фотографий, на которых подчиненный несет его на спине через лужи. Как выяснилось, госслужащий из провинции Цзянси, помогавший в поисках трех упавших в разлившуюся реку детей, не хотел промочить свои кожаные ботинки.

Его начальство решило, что подобный поступок неуместен. Распространившиеся в интернете фотографии вызвали возмущение общественности в Китае.

Кітайскі фонд укладзе мільярды ў польскую эканоміку

Кітайскі фонд CEE Equity збіраецца інвеставаць у польскія муніцыпальныя дарогі, заводы па перапрацоўцы смецця, паркінгі. У галіне энергетыкі фонд будзе займацца ветракамі і сонечнай энергіяй.

Віктар КАЗЬКО

Так на Беларусі хаваюць Прарокаў

Васіль Уладзіміравіч Быкаў...

Апошнія некалькі гадоў — выгнанне, чужына. Паколькі радзіма, унукі пераможцаў, нараклі яго, франтавіка, пахаванага пры жыцці яшчэ ў 1943 годзе ў брацкай магіле пад Кіраваградам, літаратурным паліцаем. А ўнукі пераможаных запрасілі да сябе і забяспечылі пераможцу, салдату і генію беларускай літаратуры прыстойную старасць. Прыстойнае жыццё чалавеку, які са зброяй у руках супрацьстаяў іх бацькам і так бязлітасна выкрываў вайну і фашызм. Парадоксы, а больш грымасы нашага часу — нацыянальны партрэт Беларусі ў міжнародным інтэр'еры выставы-распродажу культуры і годнасці бацькаўшчыны. Але гаворка зусім не пра гэта. Якое амаль люстраное паўтарэнне лёсаў апошніх дзён жыцця сапраўдных майстроў-творцаў Беларусі, званых, а не ўсенародна абраных, як гэта гучыць з усіх айчынных амвонаў!..

Вяртанне ў звар'яцелую Ітаку, што зняважыла і зняславіла яго, звяла, лічы, у магілу, якая ўжо расчынілася перад ім. І самому. І сваімі нагамі. І воляй, і духам сваім. І больш за тое, прасвятленнем і ярасцю, хоць і з прысмакам горычы, адразу ж выбухова запаўняючы сабой, сваім словам, тугой і жалобай сумнае сучаснае і няпэўную будучыню, сабраўшы ў кулак рэшткі былой сілы, з першага ж кроку даць зразумець: ён вярнуўся зусім не для таго, каб моўчкі і ўмольна паміраць. Адразу ж выступіў з пратэстам супраць ганьбавання і знішчэння дзяржаўнага, адзінага ў краіне беларускамоўнага ліцэю — а гэта значыць, супраць гвалту з беларускай мовы. Ведаючы прысуд і не сумняваючыся — у жыцці ён быў такім жа жорсткім да сябе, як і ў творчасці — у хуткім, не сёння-заўтра яго выкананні, дацягнуць да дня нараджэння.

І яшчэ прыхапіць тры дні. Да страшнай даты — 22 чэрвеня. Паваротнай, знакавай даты, якая непарыўна звязана з лёсам нашага народа і самога Васіля Быкава. Убіта ў яго, як фашысцкі бот у беларускую зямлю. Ды тут у самы раз перавярнуцца ў труне ўсім Шэкспірам, не кажучы ўжо пра гогалеўскага Вія — толькі хапіла б духу, не супраціўляючыся сабе, расплюшчыць вочы і паглядзець праўдзе і фантасмагорыі нашых дзён у вочы.

Адказваючы і адпавядаючы гэтай праўдзе, раней за ўсё трэба, пэўна, прызнаць, што якой бы горкай ні была незаменная страта, якая ні страшная сама па сабе смерць — адыход Васіля Уладзіміравіча Быкава нельга назваць смерцю нават у яе фізічным, адыходным разуменні. Бо гэта паміранне больш для блізкіх: жонкі, дзяцей, унукаў — дачыненых і далучаных да таго, як ён спаў, еў, чысціў зубы. Для Беларусі і беларусаў — гэта нешта зусім іншае, велічнае і высокае. Асмелюся сказаць — адухоўленае. Асвячонае ў беларускай культуры з'яднаннем і далучэннем да свету Скарыны, Каліноўскага, Коласа з Купалам, Адамовіча. І далей, далей... Хаця б ужо таму, што ў дзень яго смерці Беларусь нарэшце цалкам асэнсавала, кім быў яе сын Васіль Уладзіміравіч Быкаў пры жыцці.

Сёння ён у вечнасці. Сярод прыстойных людзей, у добрай кампаніі — сёння на гэтым свеце ў нас такую і блізка не сабраць (маленькая, маленькая краіна, а колькі там славутых імёнаў). У вечнасці яшчэ і таму, што заўсёды быў у ёй і з ёй. З першага дня, калі мы пра яго пачулі, і да апошняга, калі развіталіся. Цэльнасць — рэдкасная рыса ў характары чалавека, хаця трэба адзначыць: вельмі і вельмі ўласцівая беларускаму нацыянальнаму характару. Калі, само сабой, характар ёсць, калі чалавек ёсць.

Лучнасць, яднанне і гармонія з вечнасцю адчуваліся ў Быкаву, калі ён маўчаў і калі пачынаў гаварыць. Маўчанне было арганічным, адзіным з цэльнасцю характару. А словы, здавалася б, не заўсёды належалі яму, таму што ўражвала простасць, выразнасць і логіка мыслення, здольнасць да дакладных і без мудрагельства фармулёвак. І таму мімаволі даводзілася стрымліваць свой язык, пагаджаючыся з уласнай коснамоўнасцю; іншым разам шукаць ёй апраўданні. І знаходзіць іх часам нават у нейкім камп'ютарна-машынным ладзе думак. Што зробіш, мы так адвыклі чуць ад гучна і безапеляцыйна-гаваркіх асобаў хоць што-небудзь слушнае, асэнсаванае і разумна-свядомае. Гэта не значыць, што ён спрэс прамаўляў нешта толькі мудрае, вечнае, важкае. Гэта быў пісьменнік. І іншым разам ён гаварыў толькі з сабой, сабе ды яшчэ некаму, на тую хвіліну нябачнаму. Чалавек і пісьменнік з сапраўдным пачуццём годнасці, ведання, чаго ён варты, чаго вартыя шматлікія іншыя. Таму амаль з усімі, выключаючы толькі вельмі блізкіх сяброў, ён цвёрда, але і вельмі тактоўна трымаўся дыстанцыі. Хаця, надаралася, іншым разам і памыляўся. Але памыляўся высока — верачы і спадзеючыся. Яго ніколі нельга было па-сяброўску паляпаць па плячы пры жыцці. А па смерці — тым больш. Але пра гэта крыху пазней.

Адзінота сярод людзей, сяброў, па сведчанні многіх, — уласцівасць характару вялікага творцы і мысляра. І Быкаў, як шмат каму здавалася, заўсёды быў на асобіцу, на адлегласці ад іншых — "натоўпу" і "чэрні". Нават сярод сяброўскага застолля і банкетавання, гаворкі і абмеркавання чаго-небудзь несугучнага яму. І тады, як нехта ці нешта хуткім ценем прабягала, а мо і пралятала па ягоным твары і, пэўна, у ягоных думках. І ён, не сыходзячы з месца, пакідаў усё і ўсіх, замыкаўся ў сабе. Іншым разам лёгка і светла — прыязна, а бывала, цяжка, змрочна. І заўсёды было да шчымлівасці цікава сачыць, наглядаць за яго вяртаннем па запатрабаванні кампаніі: з вымушаным пакашліваннем, часам зусім не выбачальным — тыпова быкаўскім упартым нахілам галавы, вяртаннем аднекуль здалёку, як з іншага свету, вачэй. Ён быў падобны тады на самотнага і добрага старажытнага русявага Бога з дзіцячай прычоскай. Бога, што заблудзіўся на зняможанай ад журбы, жалю і суму Беларусі.

Хаця гэты Бог не цураўся нічога зямнога. Быў здольны непадступна і высока маўчаць і гаварыць на прыземленыя тэмы. Толькі ў апошнім выпадку саўдзельнага агню ад яго не было. І даводзілася толькі здзіўляцца, як гэта ў яго атрымліваецца: пазбягаць нязначнага пустапарожняга словагаварэння.

На такім пустым і фанабэрыста чыноўным маўленні з ім паспрабавала гаварыць улада. Ужо з мёртвым, пад бел-чырвона-белым штандарам у труне. Нічога дзіўнага ў гэтым халопскім панібрацтве не было. Гэта была звычайная, уласцівая ўладзе мова, таму што матчынай, мужычай, яна, улада, грэбавала, а іншай ніколі не ведала. Такую ж мову выкарыстоўвала і пры жыцці пісьменніка ў сваіх зносінах з мастацтвам, культурай. Але гэта ёй сыходзіла з рук, усе мы спакон веку ведаем, на каго грэх крыўдзіцца. А тут, з таго свету ўжо, ад памерлага пісьменніка прагучала аглушальная на ўвесь адукаваны свет аплявуха. Аплявуха, якую пачулі і ўбачылі не толькі ў Беларусі, а і ў Маскве, і ў Берліне, і ў Парыжы. Беларусь ціхмянасцю пакладзенага ў труну сына, творцы, філосафа і прарока прадэманстравала, што не такая яна ўжо і памяркоўная, пакорлівая, здольная нават і з таго свету агрызнуцца, паказаць цвёрдасць рукі, калі справа тычыцца гонару і годнасці. Паказаць, паставіць невуцтва і цемрашальства на вартае яго месца. Не дазволіць беспакарана паляпваць сваіх вялікіх сыноў па іх высокім і гордым плячы.

І лепшым сведчаннем гэтага было тое, што адбылося пасля гучнай аплявухі сталічнаму прыкормленаму чынавенству. Яно адразу ж завішчэла і знікла з залы, дзе адбывалася развітанне з пісьменнікам, пабегла з даносам да Гаспадара. А потым, з напрацаваным ужо ўбоствам думкі і дзеяння, пачало нябачна і дробязна гадзіць, як бы ўмываючы рукі, але ніколькі не дбаючы аб чысціні адзення, твару і душы ні сёння, ні ў будучыні.

Працоўная, сумленная, адукаваная і не вельмі Беларусь выйшла на вуліцы, кінулася купляць кветкі, размяла ўсе ў падземных пераходах станцыяў метро паблізу плошчы Перамогі. Цяжка нават уявіць, калі айчынны маргінал, што ўжо колькі гадоў запар перабіваецца з хлеба на адна- ці паўтарапрацэнтнае малако, пасярод лета стаяў у агромістай чарзе нават па падвялыя, далёка не першай свежасці кветкі. Каб адзначыцца так не толькі перад гнаным уладамі чалавекам, але і абвясціць уладам пра свае адносіны да таго, што яны твораць. Развітацца з Васілём Уладзіміравічам, які нібы спецыяльна для яго працягваў жыць у роднай яму хаце, Доме літаратараў, што, як гэта ні ганебна і брыдка, адабралі ў творчага Саюза беларускіх пісьменнікаў. На чатыры бясконца доўгія гадзіны расцягнулася жалобнае шэсце кветак, пасля чаго ўваход у залу з целам пісьменніка быў спынены. Труну з нябожчыкам на руках панеслі да плошчы Якуба Коласа. Але там раптам — вось так, раптам! — не аказалася абяцаных, заказаных загадзя аўтобусаў для тых, хто жадаў правесці Васіля Уладзіміравіча да Маскоўскіх могілак. І народ без нараканняў і пратэстаў, моўчкі працягнуў свой жалобны крыжовы шлях пешкі... Зрэжысаваць, арганізаваць такое загадзя наўрад бы ці здолеў нават геніяльны рэжысёр: дзякуй табе, наша моцная і сапраўды геніяльная да абсурду ўлада, толькі ты здольная на такія запамінальныя для ўсяго свету дзеянні. Да цябе ніхто яшчэ не дадумаўся змагацца з нябожчыкамі і дзецьмі.

Шэсце было больш чым знакавым — пераcцярогай і папярэджаннем. І зваротам да нябёс. І адказам нябёс. Сонца, у вочы якому з маўклівым дакорам пазіраў крыж. Людзі амаль ушчыльную прымкнулі да жалобнага катафалка з целам народнага пісьменніка. І такім чынам нібы зліліся з ім. Зніталіся і сталі недасягальнымі для тых, хто пажадаў бы раз'яднаць, рассекчы жывое цела беларускага знаку бяды і гора, калі баліць усім — і жывым, і мёртвым.

І зноў амаль чатыры гадзіны галоўная артэрыя сталіцы была набрынялая роздумам, жалобай і смуткам...

(Скарочаны варыянт эсэ.)

Рыгор БАРАДУЛІН

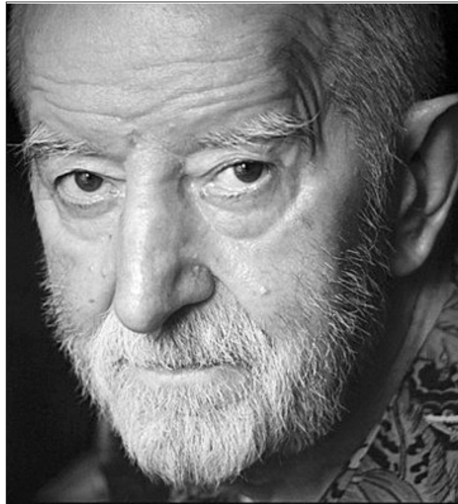
Ратай

Васілю Быкаву
на дзевятнаццатае чэрвеня

Бацькам тваім зямны наклон,
Што ўзгадавалі сына Беларусі!
Усім тваім крыўдзіцелям праклён.
Хто не з табой,
Той з д'яблам у хаўрусе.
Са дна вазёраў памяці званы
Звіняць, каб разбудзіць
Былую славу.
Бог выбавіў цябе з вагню вайны,
Каб ты штодня
Змагаўся за Дзяржаву.
Дзяржава беларуская ў вяках
Закратаваная балючым краццем.
Насіць бы
Кожны сказ твой на руках,
А мы цябе, як скарб,
Бяздумна трацім.
Хай ходзіць на шалёнай галаве
Лапцюжнік,
Што дарос да чаравікаў.
Ёсць беларусы!
Беларусь жыве,
Пакуль жыве
У кожным сэрцы Быкаў.

ЧУЛІ?

Пачынаецца збор подпісаў за вуліцу Барадуліна

Кампанія па зборы подпісаў дзеля ўшанавання памяці народнага паэта Беларусі, кандыдата на Нобелеўскую прэмію па літаратуры і аўтара дзясяткаў паэтычных зборнікаў, вялікай колькасці вершаваных перакладаў на беларускую мову твораў сусветнай культуры **Рыгора Барадуліна** прызначаны на 29 чэрвеня. У гэты дзень а 19-й гадзіне ў клубе "Графіці" адбудзецца фестываль, на якім выступяць беларускія гурты **Re1ikt, TESAURUS, Leibonik band, HAINA.**

Мэта кампаніі — надаць імя Рыгора Барадуліна адной з вуліц у Мінску і на малой радзіме паэта — у мястэчку Ушачы.

Арганізатары звяртаюцца ў Савет міністраў з прапановай даручыць Мінскаму гарвыканкаму, Міністэрству культуры і Ушацкаму райвыканкаму:

— усталяваць мемарыяльную дошку ў Мінску на доме, у якім жыў Рыгор Барадулін;

— надаць імя Рыгора Барадуліна школе ў мястэчку Ушачы;

— адкрыць літаратурны музей або філіял музея Рыгора Барадуліна.

Дарэчы, падпісацца ў падтрымку кампаніі можна на сайце http://artsiadziba.by/vylica-baradylina.

Васіль БЫКАЎ, сын пісьменніка

Бацька

Мне цяжка разважаць пра творчасць майго бацькі, пра адметнасць яго літаратурнай працы. Гэтак жа як і пра яго погляды на лёс краіны, лёс нашай беларускай мовы. Цяжка па той простай прычыне, што доўгія гады я не мог успрымаць жыццё інакш, чым ён.

Пасля Прагі, на мінскай кватэры ў майго старэйшага брата Сяргея, бацька ціха загаварыў з намі падкрэслена на роднай мове (было ж, што часам яму даводзілася гаварыць з сынамі, медыкам і вайскоўцам, і па-руску). І мне здалося, што ён давяраў нам важнае, самае запаветнае...

Ды ўсё ж ён для мяне перш за ўсё бацька, і менавіта гэтым блізкі і дарагі мне.

Дзеці наўрад ці могуць разумець праблемы і клопаты дарослых, хай нават сваіх бацькоў. Свет дарослых для іх занадта складаны. А, з іншага боку, хто можа ўгнацца за дзіцячымі фантазіямі?.. У свае школьныя гады я быў захоплены светам прыроды і прыгод. І бацькі, вядома, не маглі скласці мне ў гэтым кампанію. Хаця як сказаць. Яшчэ да таго, як я з галавой акунуўся ў дзівосны свет флоры і фаўны, у нас дома быў невялікі вясёлы сабачка па імені Гаўка. Праўда, нядоўга пражыў ён у нас. Ад'язджаючы ў адпачынак, бацькі пакінулі яго ў знаёмых, і ён прапаў. Мы з братам не мелі тады яшчэ важкага голасу ў вырашэнні сямейных спраў. Нашыя ініцыятывы наконт усялення ў дом усялякіх беспрытульных катоў і галубоў цярпелі, як правіла, паразу. Таму мы былі ў вялікім захапленні, калі аднойчы, зімовым вечарам, у кватэру, да чысціні і парадку ў якой мама адносілася вельмі строга, бацька раптам прывёў сапраўдную вялікую аўчарку. Прывёў на павадку, сказаў, што яе зваць Джым, і выглядаў, памятаю, вельмі горда і ўзрушана. Здаецца, ён тады проста пазычыў аўчарку на пару дзён у некага са сваіх сяброў. Ну і мы з братам гэтыя некалькі дзён весела забаўляліся — дурэлі з Джымам на заснежаным двары.

Бацька, я думаю, разумеў маё захапленне ўсялякай жыўнасцю. Ахвотна купляў для нас кніжкі на гэтыя тэмы. І тады, у шасцідзясятыя гады, калі мы жылі на гарадзенскай вуліцы імя Алега Кашавога, для мяне ўжо не было перашкод у маім захапленні. Першай маёй уласнай "маёмасцю" стаў трохлітровы слоік з парачкай гупі. Ён стаяў на акне ў кухні, і бацька не раз заставаў мяне за адным і тым жа заняткам — як я неадрыўна, з затоеным дыханнем, назіраў за жыццём рыбак. Тут быў мой скарб. Бацька, напэўна, адчуў гэта і неўзабаве купіў мне сапраўдны вялікі, на дваццаць літраў, акварыум. Паставілі яго на печцы, балазе перасталі ў ёй паліць, бо з'явіліся газавыя балоны. Цяпер бацька прывозіў мне са сваіх частых камандзіровак то кніжку пра рыбак, то вадзяны тэрмометр, то кампрэсар. Знаходзіў час забегчы дзеля гэтага ў магазіны.

Памятаю, як вярнуўся ён аднойчы з паездкі ў Маскву. У плашчы, капелюшы, а ў руках бідончык з накрыўкай. Такі, у якіх насілі з магазіна разліўное малако. Ды на гэты раз там было, вядома, не малако — там плавалі сапраўдныя трапічныя рыбкі: скалярыі, малінезіі... Сёння праз столькі гадоў я не магу ўявіць, як гэта бацька з такім бідонам у руках ляцеў з Масквы на Ту-104. Але тады я лічыў, што так і павінна было быць, і быў шчаслівы...

Калі ж я захапіўся птушкамі, то ўжо ніхто не быў супраць. Клеткі з канарэйкамі і снегірамі былі развешаны на сцяне той жа кухні. Праўда, у жылыя пакоі маці мяне з маімі скарбамі не пускала.

Адзін з пакояў быў бацькавым кабінетам. Тут стаялі пісьмовы стол, стэлажы з кнігамі і часопісамі, радыёпрыёмнік. Мы ведалі, што бацька тут працуе, што ён пісьменнік. Памятаю, было чамусьці крыху няёмка, калі нашы сябры-равеснікі згадвалі пра гэта: нейкая незвычайная, рэдкая прафесія. Што менавіта напісаў бацька, наўрад толкам ці ведаў хто з нас. Мы тады чыталі ў асноўным казкі і лічылі за лепшае бегаць у кінатэатр "Гродна", які знаходзіўся праз вуліцу. Але аўра таямнічасці і паважлівай цікаўнасці вакол прафесіі пісьменніка існавала, і нас з братам цягнула ў бацькаў кабінет. Бачылі, што ён заняты сваімі паперамі, і стараліся не перашкаджаць яму, ціха чыталі кніжкі. Іншая справа, калі дома нікога не было. Тады мы па-свойму гаспадарылі ў кабінеце: уключалі прыёмнік, скакалі, біліся на канапе...

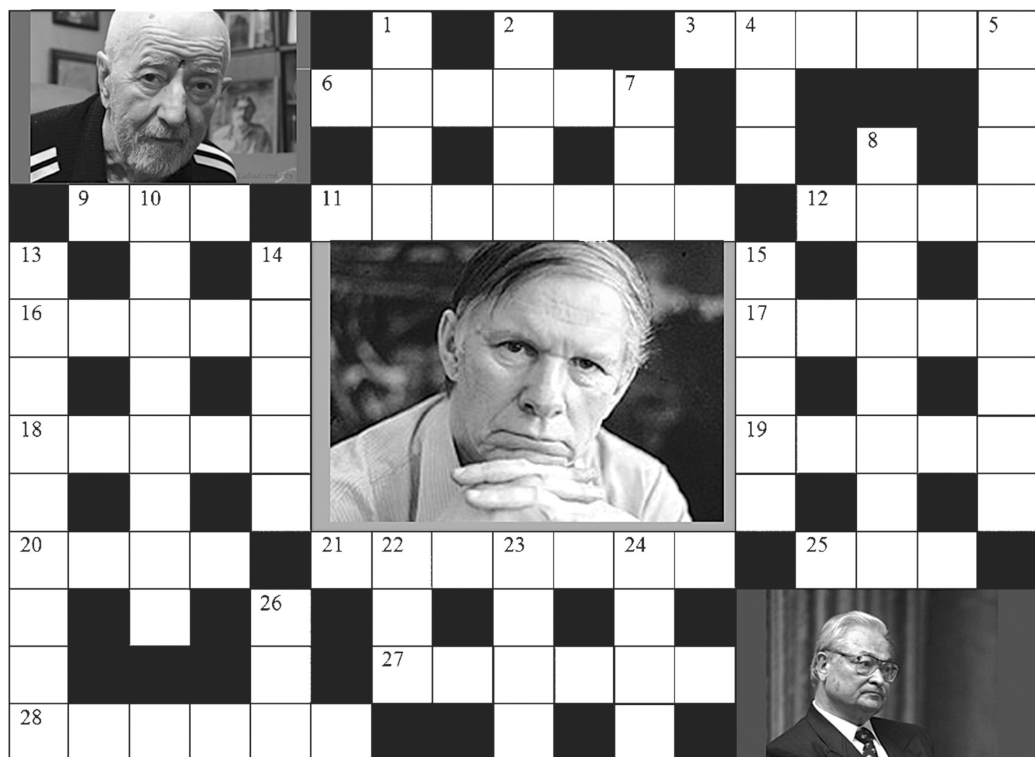
Не магу не згадаць, як мне нават удалося атрымаць у бацькавым пакоі "прапіску" са сваімі птушкамі. Было гэта так. З адной са сваіх камандзіровак бацька прывёз маленькую драўляную клетку з драцяной ручкай зверху. У клетцы сядзелі — вось дык сюрпрыз! — два невялікія шэравата-рудыя чыжыкі. Чыжыкаў не было ні ў кога. Нам удавалася іншы раз спаймаць у кустах ля гарадскога ручая шчыгла або сініцу. Можна было купіць з рук канарэйку ці снегіра. А вось чыжыкаў не было. І тут такі падарунак! Бацька перасадзіў птушак у большую клетку і павесіў яе сярод кніг у сваім кабінеце. Такім чынам кабінет стаў і маім.

Успамінаю, як сядзіць за сталом над сваімі паперамі бацька, а побач, на канапе, уладкоўваемся мы з братам і, расклаўшы падручнікі, цікуем, як жывуць жвавыя, шчабятлівыя чыжыкі. І ўсім нам вельмі добра...

Гродна.

«Пакуль жыве ў кожным сэрцы Быкаў...»

Прысвячаецца 90-годдзю з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава і памяці яго сяброў — паэтаў Рыгора Барадуліна і Генадзя Бураўкіна.

Па гарызанталі: 3.Прыстасаванне, якое прычэпліваецца да самаходнага транспартнага сродку. 6."Праклятая ..." — аповесць В.Быкава (1968 г.). 9."Да памяці тваёй не прыліпае//Ні павуцінне звад, ні подлы ..." — з верша Г.Бураўкіна "Ідзе жыццё", прысвечанага памяці В.Быкава і надрукаванага ў апошнім паэтычным зборніку Г.Бураўкіна "Нагаварыцца з зоркамі". 11.Званне, якім неаднаразова ўзнагароджваўся В.Быкаў. 12.Які чэрвень — такое і ... (прык.). 16."Калі ... выб'ецца з туману,//Толькі іх і ўспомніць хор народаў,//Воінаў сваіх, святых і раненых,//Рыцараў сумлення і свабоды" — з верша Ул.Караткевіча "Васілю Быкаву". 15.Раздзел кнігі, аповесці. 18.Вялікі апавядальны твор; да яго адносіцца "Кар'ер" В.Быкава (1986 г.). 19.Клічная форма звароту да каго-небудзь (разм.). 20.Тое, што і кінафільм; дакументальнае ... пад назвай "Узыходжанне" пра В.Быкава стварыў выдатны кінарэжысёр, народны артыст Беларусі В.Дашук. 21.Пахучая смала некаторых дрэў. 25."Надрываецца артылерыя,//... пажарышчаў, стогны раненых" — з верша М.Танка "Ля тэлевізара". 27."Трэцяя ..." — аповесць (1961 г.), паводле матываў якой быў зняты мастацкі фільм. 28."Штоночы ўстаюць і ідуць на заданне//Хлопцы... апошняй вайны" — з верша Г.Бураўкіна"Балада пра мінёраў", прысвечанага В.Быкаву.

Па вертыкалі: 1."А як Радзіме жыць без Васілька?//Ці будзе каласіцца ў полі ...?" — з верша Г.Ліхтаровіча "Памяці Васіля Быкава". 2.Сістэма знакаў для сакрэтнага пісьма. 4."Ды ён не там, дзе змрок, дзе тлен і тло.//Ён тут, дзе дух жывы, дзе ... і дзе святло" — з верша А.Вярцінскага "Ён недзе тут...", прысвечанага памяці В.Быкава. 5.Участак баёў; на ім абаронца Радзімы В.Быкаў прабыў ад пачатку і да заканчэння Вялікай Айчыннай вайны. 7."Воўчая ..." — аповесць пісьменніка (1998 г.) аб жыцці ў Чарнобыльскай зоне. 8. "Ёсць ...!//Беларусь жыве,//Пакуль жыве ў кожным сэрцы Быкаў" — з верша Рыгора Барадуліна "Ратай", прысвечанага памяці В.Быкава. 10.Узор, жывапіснае графічнае ўпрыгажэнне. 13.Выгнанне; тое, праз што прайшоў В.Быкаў. 14. ... Рыгораўна — імя маці пісьменніка. 15.Аднадушнасць, сяброўскія адносіны; тое, што існавала паміж землякамі, ураджэнцамі Віцебшчыны, В.Быкавым, Р.Барадуліным і Г.Бураўкіным. 22.У некаторых краінах адзінка вымярэння зямельнай плошчы. 23."Партызанскі ..." — шэраг твораў В.Быкава, аб'яднанных тэмай партызанскай барацьбы з ворагам; да іх ліку адносяцца аповесці "Сотнікаў", "Абеліск", "Воўчая зграя". 24.Зборнік вершаў Р.Барадуліна, за які паэт у 2006 годзе быў сярод намінантаў на Нобелеўскую прэмію ў галіне літаратуры. 26."Новый ..." — усесаюзны часопіс, у якім друкаваліся многія творы В.Быкава.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ.

г.Дзяржынск.

Адказы

Па гарызанталі: 3.Прычэп. 6.Вышыня. 9.Час. 11.Лаўрэат. 12.Сена. 16.Сонца. 17.Глава. 18.Раман. 19.Дружа. 20.Кіно. 21.Масціка. 25.Дым. 27.Ракета. 28.Мінёры.

Па вертыкалі: 1.Жыта. 2.Шыфр. 4.Рух. 5.Перадавая. 7.Яма. 8.Беларусы. 10.Арнамент. 13.Астракізм. 14.Ганна. 15.Згода. 22.Акр. 23.Цыкл. 24."Ксты". 26.Мир.

ЧУЛІ?

Сістэма відэасачэння для рэзідэнцыі Лукашэнкі абыдзецца ў мільярд рублёў

Аплачвацца пакупка будзе з бюджэтных сродкаў.

На сайце дзяржзакупак з'явілася інфармацыя аб тым, што Упраўленне капітальнага будаўніцтва Мінгарвыканкама аб'яўляе таргі праз спрошчаную схему для выбару пастаўшчыка абсталявання відэаназірання і сувязі для аб'екта будаўніцтва "Адміністрацыйны будынак на тэрыторыі ў межах вуліца Арлоўская — праспект Пераможцаў — рака Свіслач". Усім вядома, што гэты будынак — новая рэзідэнцыя Аляксандра Лукашэнкі.

Тэндар быў адкрыты 17 чэрвеня. Прадмет замовы — 1 камплект абсталявання відэаназірання і сувязі коштам у 1 мільярд беларускіх рублёў. Аплачвацца пакупка будзе з бюджэтных сродкаў.

Трэба адзначыць, што гэта далёка не першы тэндар на закупку абсталявання для рэзідэнцыі за бюджэтныя сродкі. У мінулым годзе праводзіліся таргі па выбары пастаўшчыка сталовага посуду, на адзін камплект якога планавалася выдаткаваць 2,54 мільярда рублёў! Былі яшчэ раяль за адзін мільярд рублёў, кнігі на суму 709 мільёнаў рублёў.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

Мяняецца час правядзення парада 3 ліпеня

Парад і тэатралізаванае шэсце ў гонар Дня Незалежнасці 3 ліпеня ў Мінску ў гэтым годзе пройдуць бліжэй да канца дня. Аб гэтым паведаміў міністр культуры **Барыс Святлоў.**

"Зменіцца час правядзення парада і тэатралізаванага шэсця. Яны пройдуць бліжэй да канца дня, вечарам. У нас атрымаецца цэлы блок мерапрыемстваў, якія будуць ісці адно за адным", — сказаў міністр. Як і раней, у цэнтры Мінска адбудзецца святочны канцэрт у раёне скрыжавання праспектаў Пераможцаў і Машэрава. Традыцыйна на працягу ўсяго дня розныя святочныя мерапрыемствы пройдуць на іншых пляцоўках ва ўсіх раёнах сталіцы.

Міністр пацвердзіў, што 2 ліпеня ўрачыста адкрыецца новы будынак Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

ФЕСТЫВАЛЬ

Да Віцебска ў спальным вагоне

Беларуская чыгунка на час правядзення фестывалю "Славянскі базар у Віцебску" па традыцыі прызначыла цягнік міжрэгіянальных ліній бізнес-класа.

"Цягнік міжрэгіянальных ліній бізнес-класа будзе адпраўляцца са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 12.28 і прыбываць у Віцебск у 16.01. Паглядзеўшы канцэрт, госці "Славянскага базару" на гэтым жа цягніку змогуць з Віцебска выехаць ноччу ў 01.44 і быць у сталіцы раніцай у 05.29", — паведамілі ў прэс-цэнтры Беларускай чыгункі.

Цягнік будзе курсіраваць паміж Мінскам і Віцебскам штодня з 8 па 16 ліпеня. Кошт квіткоў на сядзячыя і плацкартныя месцы — 63.100 рублёў, у купэйны вагон — 87.400, у вагон СВ — 175.100 рублёў (без тарыфных збораў за афармленне праязных дакументаў).

ГАСТРОЛЬ

Пры поўным аншлагу

У Парыжы ў рамках Дзён беларускай культуры ў Францыі адбыўся паказ прэм'ернага спектакля Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы "Пан Тадэвуш" у пастаноўцы Мікалая Пінігіна.

На сайце беларускай амбасады ў Францыі адзначаецца, што спектакль прайшоў пры аншлагу, яго наведала больш за 600 гледачоў: *"Спектакль прайшоў на беларускай мове з французскімі субцітрамі ў тэатры МС93 у зале імя вядомага расійскага рэжысёра Алега Яфрэмава. Для сцэнічнага ўвасаблення спектакля выкарыстаны пераклад беларускага літаратара Язэпа Семяжона, для транслітэрацыі на французскую мову — пераклад Рабэра Буржуа.*

Выступленне беларускіх артыстаў было вельмі цёпла ўспрынята французскім гледачом. Публіка на працягу 10 хвілін стоячы авацыямі вітала выступленне беларускага тэатра ў Парыжы".

ВІНШУЕМ!

Віктар Шалкевіч — лаўрэат прэміі імя Васіля Быкава

Прэмію "За свабоду думкі" ўручаюць з 2008 года.

У мястэчка Бычкі Віцебскай вобласці ў гэтым годзе з'ехаліся сотні гасцей і прыхільнікаў творчасці Васіля Быкава. Палітыкі, паслы, музыкі, пісьменнікі, мастакі, журналісты ўшанавалі памяць пісьменніка, якому 19 чэрвеня было б 90 гадоў. Традыцыйна з 2008-га прадстаўнікі руху "За свабоду" на Ушаччыне ўручаюць прэмію Васіля Быкава.

Нагадаем: у мінулыя гады лаўрэатамі станавіліся паэт Рыгор Барадулін, пісьменнік і гісторык Уладзімір Арлоў, мастак Алесь Пушкін, палітыкі Уладзімір Някляеў і Павел Севярынец, музыканты Лявон Вольскі і Зміцер Вайцюшкевіч.

У гэтым годзе журы, якое складаецца з лаўрэатаў мінулых гадоў, вырашыла аддаць узнагароду барду і акцёру Віктару Шалкевічу, патлумачыўшы, што ў нашым жыцці павінна быць месца не толькі свабодзе думкі, але і гумару.

ВАС ИНТЕРЕСУЕТ...

Как сложилась судьба Виктора Рахманько?

*Лет десять назад был довольно громкий судебный процесс над бывшим руководителем Белорусской железной дороги **Виктором Рахманько.** Интересно знать, как сложилась судьба этого человека? Чем он сейчас занимается, где работает?*

Игорь Кисляк,
Минский район.

Виктора Рахманько сегодня вполне можно назвать влиятельным человеком. До недавнего времени Виктор Григорьевич жил и работал в Москве. Он входит в совет директоров одной из дочерних компаний "Газпрома" ООО "Газ-Ойл" и возглавляет Управление транспорта Департамента инвестиций и строительства ОАО "Газпром". Не так давно офис управления переехал в Санкт-Петербург, туда из Москвы перебрался и экс-начальник БЖД.

Дело Рахманько на самом деле было резонансным. Его обвиняли по 11 статьям Уголовного кодекса. *"При проверке БЖД были установлены факты нарушения финансово-хозяйственной деятельности, имелись грубые нарушения при строительстве и распределении жилья, необоснованное предоставление торговых льгот коммерческим организациям, злоупотребления при ремонте транспортных средств и поставке топлива",* — информировала тогда пресс-служба прокуратуры. Как прозвучало в суде, в 1999 году в ведомственной гостинице "Экспресс" в самом дорогом номере несколько месяцев бесплатно проживал сын Рахманько. Еще экс-главу БЖД обвинили в асфальтировании дороги к собственной даче за счет местного колхоза "Путь Ленина".

В прессе проходила информация, что, будучи под подпиской о невыезде, Рахманько якобы пытался скрыться и был задержан при попытке к бегству.

Следствие утверждало, что *"некоторые нарушения закона были совершены в компании с руководителями различного ранга".* Поэтому вместе с Рахманько на скамье подсудимых оказались еще и другие люди.

Гособвинитель просил суд приговорить Рахманько к 9 годам лишения свободы с конфискацией имущества. Однако окончательный приговор был гораздо мягче: экс-главу БЖД признали виновным в совершении нескольких преступлений и приговорили к одному году и девяти месяцам ограничения свободы. Освободили Виктора Рахманько прямо в зале суда. Приговор вызвал неоднозначную реакцию в обществе. Однако, как пояснили представители прокуратуры, ко времени вынесения приговора Рахманько полностью возместил государству причиненный ущерб.

Следит ли Рахманько за тем, как сегодня развивается Белорусская железная дорога, и поддерживает ли он отношения с теперешним руководством БЖД — точно не известно. Однако на сайте БЖД до сих пор висит его биография и целая подборка фотографий.

Через пару лет после того, как Рахманько трудоустроился в "Газпроме", на одном из белорусских сайтов появилась заметка о том, как экс-глава БЖД в одном из московских ресторанов праздновал свой юбилей. Написали, что кроме "газовых генералов" на дне рождения были замечены старые друзья Рахманько из Беларуси: экс-ректор БГУ **Александр Козулин,** экс-глава КГБ Беларуси **Леонид Ерин** и даже бывший генеральный прокурор **Олег Божелко.**

"Народная Воля" связалась с Виктором Григорьевичем и попросила его ответить на некоторые вопросы, однако он сказал, что не хочет общаться с журналистами.

"Мы поддерживаем отношения с Виктором Рахманько, иногда встречаемся, — рассказал "Народной Воле" экс-ректор Белгосуниверситета **Александр Козулин.** — *Все у него в порядке, работает. В Москву он уехал вместе с женой и детьми. Ему предложили хорошую работу, от которой было бы глупо отказываться. Насколько я знаю, свое имущество в Беларуси он не продавал. Обижен ли Рахманько на белорусскую власть? Мне кажется, у нас мало кто на нее обижается..."*

Даша ПАВЛОВСКАЯ.

ИЗ ЛИЧНОГО ДЕЛА

Виктор Рахманько родился 24 сентября 1953 года в Новогрудке. Трудовую деятельность начал в 1972 году после окончания Минского железнодорожного училища помощником машиниста тепловоза. После армии поступил в Белорусский институт инженеров железнодорожного транспорта. Окончив вуз, был направлен на станцию Барановичи-Центральные дежурным. На этом отделении проработал до 1994 года, являлся старшим инженером-графистом отдела движения, главным инженером, начальником станции Барановичи-Центральные.

С апреля 1994-го по 1998 год возглавлял коллектив Барановичского отделения Белорусской железной дороги.

Являлся членом Постоянной комиссии по международным делам и национальной безопасности Совета Республики.

Начальником Белорусской железной дороги назначен в ноябре 1998 года, в этой должности проработал четыре года.

СТОЛИЦА

Аэроклуба под Минском больше не будет

Новый микрорайон вырастет на месте минского аэроклуба, базирующегося в окрестностях деревни Боровая.

— В начале этого года на правительственном уровне решен больной вопрос, касающийся месторасположения аэроклуба. Теперь у нас две площадки: музей авиатехники остается на Боровой, а в южной части аэродрома Липки в течение 2—3 лет будет построен новый авиационно-спортивный комплекс Минского аэроклуба, — рассказал руководитель аэроклуба Николай Мочанский. — *Мы уже разработали генеральный план. Нет сомнений, что этот перспективный проект будет реализован.*

Как известно, в ближайшее время в районе Боровой планируется начать строительство нового микрорайона. Площадка между Уручьем и деревней Валерьяново выделена коммерческому застройщику — группе компаний "А-100". В течение 10 лет здесь планируют возвести 1 миллион квадратных метров жилья и объекты социальной инфраструктуры.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Уладзімір КАРАЧЭЎСКІ:

«Кароны я ўжо насіў, і пагоны ў мяне былі розныя...»

*Чаму былы першы намеснік міністра культуры **Уладзімір Карачэўскі** раптам перасеў у крэсла дырэктара тэатра? Выгналі ці сам папрасіўся на волю?*

*Ці праўда, што з былым дырэктарам Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі — вядомым артыстам **Ігарам Сігавым** не працягнулі кантракт менавіта з-за Карачэўскага?*

Якіх бізнесменаў Карачэўскі сёння запрашае ў РТБД?

*І хто цяпер ў тэатры галоўны — дырэктар альбо ўсё ж такі мастацкі кіраўнік **Аляксандр Гарцуеў?***

Уладзімір Карачэўскі шчыра адказаў на пытанні "Народнай Волі".

— Уладзімір Міхайлавіч, вы ўжо амаль два месяцы кіруеце тэатрам. Раскажыце нарэшце, чаму сышлі з міністэрства? Гэта было ваша асабістае рашэнне ці вам проста прапанавалі падшукаць іншую працу?

— Скажу так: цёплае месца не шукаў. І нікога не падседжваў. Таму тыя размовы, якія круціліся ў інтэрнэце... Шчыра кажучы, стаўлюся да іх як да надпісаў на плоце. Бо ведаю, што чысты перад сабой і перад людзьмі.

У савецкі час была добрая практыка, калі чыноўнікі, якія працяглы час адпрацавалі ў міністэрстве, сыходзілі на практычную работу. Гэта выхад у людзі і магчымасць займацца канкрэтнай справай. Я 13 гадоў без адрыву адпрацаваў на дзяржслужбе. Таму ў дадзеным выпадку рашэнне сысці было абдуманым і ўзважаным, але аб усіх нюансах не хацеў бы распавядаць...

— Калі не сакрэт, наколькі знізіўся ваш заробак?

— Мне здаецца, ёсць рэчы, якія не павінны агучвацца публічна...

— Няўжо так шмат плаціць?!

— Не. Проста лічу, што нават некарэктна казаць, многа ці мала. Мая зарплата залежыць не толькі ад таго, што дасць дзяржава, але і ад таго, колькі заробіць тэатр, які будзе прэміяльны фонд. У дадзеным выпадку пытанне заробку залежыць ад нас усіх, ад нашай выпрацоўкі. Таму калі я хачу падвысіць заробак, то павінен рабіць усё, каб тэатр квітнеў, каб артысты, мастацкі кіраўнік і рэжысёры маглі зарабляць. Тады, магчыма, будзе расці і мой даход. Дзяржава стварыла мне ўмовы для працы і зарабляння грошай, цяпер усё залежыць ад мяне.

— Вядома, што вы чалавек даволі амбіцыйны. Ці гатовы безумоўна прыняць той факт, што ў любым тэатры галоўны — не дырэктар, а мастацкі кіраўнік? І што РТБД будуць называць не тэатрам Карачэўскага, а тэатрам Гарцуева? Вы павінны здзяйсняць усе ягоныя мары і забяспечваць патрабаванні, а самі пры гэтым заставацца ў цені?

— Галоўныя ў тэатры — артысты, на якіх прыходзіць глядач. За творчы працэс адказвае мастацкі кіраўнік. У нас з ім падзелены функцыі, кожны мае канкрэтны фронт работы.

Я прывык працаваць у камандзе. І лічу, што дырэктар павінен ствараць умовы для творчасці. Яшчэ адна важная роля дырэктара — займацца іміджам тэатра. Я павінен быць і менеджарам, і імпрэсарыа...

Што тычыцца амбіцый, то калі вы крыху знаёмыя з маім паслужным спісам, то, напэўна, ведаеце: кароны я ўжо насіў, і пагоны ў мяне былі розныя. Калі думаеце, што мне ўсё яшчэ хочацца пацешыць свае амбіцыі, то глыбока памыляецеся. Цяпер мяне цікавіць толькі канкрэтны вынік. І каб не было сорамна за справу, якой займаюся.

— Ці можаце коратка ахарактарызаваць, у якім стане вам дастаўся тэатр? Фінансавае становішча, гаспадарчыя справы?

— У цэлым агульнагаспадарчы стан тэатра неблагі. І я ўдзячны сваім папярэднікам Ігару Аляксеевічу Сігаву і Валерыю Данілавічу Анісенку, якія пакінулі мне не толькі нядрэнную гаспадарку, але і выдатны калектыў. Самае галоўнае, што ў РТБД няма расколу і інтрыг.

Усю сваю творчую энергію буду накіроўваць на прывядзенне ў парадак агульнагаспадарчых пытанняў і наладжванне эфектыўной працы кожнага супрацоўніка. Я кажу не пра акцёраў, а пра тых, хто займаецца прасоўваннем тэатра. Трэба, каб кожны максімальна эфектыўна працаваў на сваім месцы.

— У Купалаўскім тэатры ўжо даўно адмянілі мастацкі савет, стварылі апякунскую раду, у якую ўвайшло нямала ўплывовых і забяспечаных людзей. Вы маеце намер прыцягнуць да тэатра бізнесменаў?

— Зараз вяду перамовы з шэрагам беларускіх прадпрымальнікаў і думаю, што да новага тэатральнага сезона ў нас таксама будзе рэальная апякунская рада. Акрамя таго, мы плануем актыўна супрацоўнічаць з міжнароднай грамадскасцю, рознымі амбасадамі, у тым ліку і нашымі прадстаўніцтвамі за мяжой.

— Ці можаце назваць прозвішчы бізнесменаў, якіх хочаце запрасіць у тэатр?

— Напрыклад, Уладзімір Маркавіч Граўцоў. Ён, дарэчы, сам заўзяты тэатрал. Акрамя таго, мы вядзём перамовы з адным з найбуйнейшых банкаў...

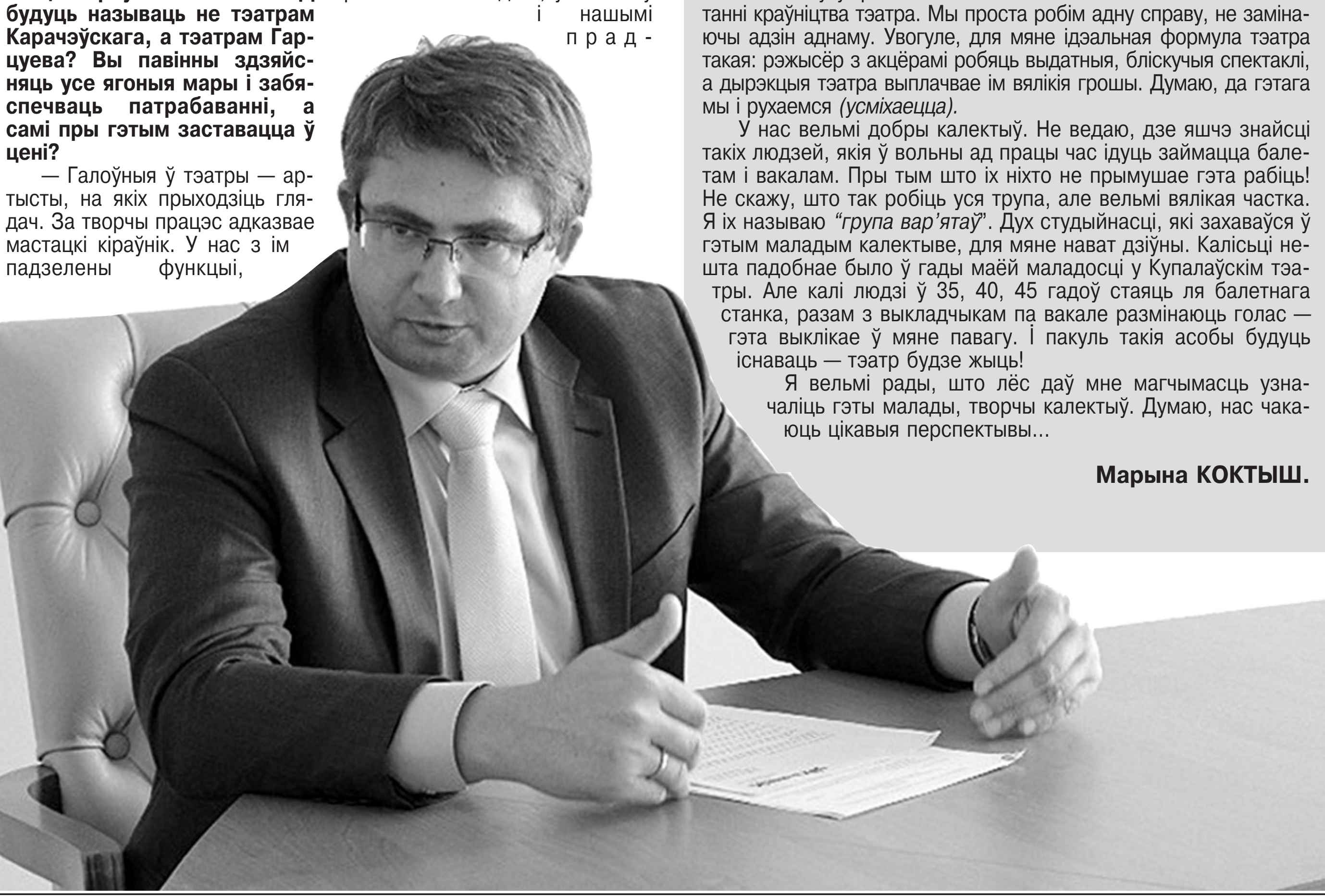
Я лічу, што Тэатр беларускай драматургіі — гэта нацыянальны брэнд, якім трэба ганарыцца і які трэба падтрымліваць.

— У свой час адна буйная амерыканская кампанія заснавала спецыяльныя прэміі для артыстаў беларускага балета...

— Я наогул зацікаўлены ў тым, каб наладзіць максімальнае стымуляванне артыстаў, і сарыентаваны на пошук дадатковых пазабюджэтных сродкаў. Хацелася б, каб тое, што зарабляе тэатр, ішло на павелічэнне заработнай платы, а ўсё, што будзе паступаць за кошт апякунскай рады, накіроўвалася на ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы, на новыя пастаноўкі.

Мы плануем цесна супрацоўнічаць з Саюзам мастакоў, прыватнымі калекцыянерамі. Хочам праводзіць у тэатры розныя арт-праекты, выставы. Мне здаецца, гэта створыць багемную атмасферу ў тэатры. Адным словам, будзем рабіць усё, каб РТБД стаў яшчэ больш прывабным для гледачоў.

А зласліўцам, якія кажуць, што, маўляў, зараз Карачэўскі разбурыць усё добрае, што было... Прабачце, але я не з вуліцы прыйшоў. Маю адпаведную адукацыю. Я музыкант, рэжысёр святаў, скончыў Акадэмію кіравання. І сам калісьці вырас з гэтай сістэмы і ведаю спецыфіку працы знутры. З творчымі людзьмі, як мне здаецца, агульную мову знаходзіць магу. І ва ўсім прытрымліваюся прынцыпу: *"Не нашкодзь!"*

У ТЭМУ

Аляксандр ГАРЦУЕЎ:

«У нашым тэатры ёсць група вар'ятаў...»

*Вядомы рэжысёр **Аляксандр Гарцуеў** шчаслівы, што лёс падарыў яму магчымасць узначаліць РТБД.*

— Я скажу так: нават калі б мне прапанавалі абсалютную ўладу ў тэатры, я, напэўна, ад яе адмовіўся б, — *гаворыць мастацкі кіраўнік РТБД.* — Я не ўмею здабываць грошы і імі распараджацца. Я магу ставіць спектаклі, размаўляць з артыстамі і рабіць мастацкі прадукт. І зусім не ўмею рабіць камерцыю. Абсалютна шчыра кажу: пагарэў бы тэатр, калі б я быў і дырэктарам, і мастацкім кіраўніком! Таму мне быў патрэбны чалавек, які можа гэта рабіць прафесійна.

Мы амаль два месяцы працуем разам з Уладзімірам Карачэўскім, і я не адчуў ніякіх памкненняў дырэктара пакіраваць мастацтвам. Са свайго боку таксама не лезу ў фінансавыя пытанні краўніцтва тэатра. Мы проста робім адну справу, не замінаючы адзін аднаму. Увогуле, для мяне ідэальная формула тэатра такая: рэжысёр з акцёрамі робяць выдатныя, бліскучыя спектаклі, а дырэкцыя тэатра выплачвае ім вялікія грошы. Думаю, да гэтага мы і рухаемся *(усміхаецца).*

У нас вельмі добры калектыў. Не ведаю, дзе яшчэ знайсці такіх людзей, якія ў вольны ад працы час ідуць займацца балетам і вакалам. Пры тым што іх ніхто не прымушае гэта рабіць! Не скажу, што так робіць уся трупа, але вельмі вялікая частка. Я іх называю *"група вар'ятаў*". Дух студыйнасці, які захаваўся ў гэтым маладым калектыве, для мяне нават дзіўны. Калісьці нешта падобнае было ў гады маёй маладосці у Купалаўскім тэатры. Але калі людзі ў 35, 40, 45 гадоў стаяць ля балетнага станка, разам з выкладчыкам па вакале размінаюць голас — гэта выклікае ў мяне павагу. І пакуль такія асобы будуць існаваць — тэатр будзе жыць!

Я вельмі рады, што лёс даў мне магчымасць узначаліць гэты малады, творчы калектыў. Думаю, нас чакаюць цікавыя перспектывы...

Марына КОКТЫШ.

ЛЮБОПЫТНО

Молодежи и пенсионеров в Беларуси почти поровну

В Национальном статистическом комитете Беларуси сообщили, что каждый четвертый белорус относится к категории "молодежь", т.е. находится в возрастной группе от 14 до 31 года.

Правда, специалисты оговариваются: в разных странах существуют различные подходы к определению понятия "молодежь". По определению ООН, молодежью принято считать людей в возрасте 15—24 года. У нас в Беларуси к этой категории относятся лица в возрасте от 14 до 31 года. Их на 1 января текущего года проживало в стране 2 млн 185,2 тысячи человек.

Стоит отметить, что почти столько же в Беларуси проживает и пенсионеров. Даже немного больше. На 1 января получателей пенсии в нашей стране было 2 млн 537,3 тыс. человек.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
24 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

АСОБА

«Машэраў бярэ Брэжнева пад руку. Тут падскокваю я і бяру генсека з іншага боку»

Якое дзіўнае ўражанне рабіў Караткевіч пры знаёмстве, што ўяўляў сабой таленавіты Пазьняк у маладосці і якім самадурствам вылучаўся Машэраў — вядомы фотамастак ***Георгій Ліхтаровіч*** *распавядае пра свой лёс і сустрэчы са знакавымі постацямі.*

— Пасля войска я ўладкаваўся ў Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. На працу мяне прымаў Пятро Глебка. Шмат цікавых людзей сустрэў там, шмат цікавых вандровак было. Працаваў з Валянцінай Нікіцінай. Неяк чую: яна выйшла замуж, стала Караткевіч. А ці той гэта Караткевіч? Той.

— Якое ўражанне пісьменнік зрабіў на вас пры знаёмстве?

— Першае ўражанне было ў мяне даволі дзіўнае. На той момант было надрукавана "Дзікае паляванне караля Стаха" і "Чазенія". Апошняя мне вельмі спадабалася — па рамантычным настроі і ўзнёслым, шчымлівым каханні. І я, напэўна, уявіў Караткевіча героем "Чазеніі" Севярынам Будрысам, магутным атлетам.

І вось збіраецца сабантуйчык у сектары збору помнікаў. Я трохі спазніўся, пастукаўся паролем, мне адчынілі. Сеў з краю ля накрытых сталоў. Узнялі чаркі, а потым даюць слова Караткевічу. Гляджу: узнімаецца мужчынка, адзін плячук ніжэй, другі вышэй, трохі акруглы, трохі нязграбны, трохі з пузікам ужо. І неяк гэта так не супала з намаляваным у маёй галаве вобразам...

Безумоўна, я пасля смяяўся з сябе. Мы сталі аказвацца ў адных з ім кампаніях, я бываў у іх дома і зразумеў, што Караткевіч цудоўны суразмоўца. Любую тэму мог падтрымаць з калёс і даць затраўку для іншай. Не магу сказаць, што мы з ім сябравалі, але бачыліся, дзякуй богу, шмат. Цяпер кусаю лакаткі, думаю, што, можа, і мала да іх заходзіў: і тое не спытаў, і тое не выказаў...

Дарэчы, у яго на сцяне мой здымак вісеў. У 1969 годзе на Берасцейшчыне падчас нашай першай экспедыцыі па зборы помнікаў зрабіў кадр царквы ў вёсцы Дубок. Сонца садзілася і прабівалася да царквы скрозь крыжы. Падыходзіць да мяне Валянціна Браніславаўна: можаш мне надрукаваць гэты кадр буйным памерам?

Аказалася, Караткевіч зайшоў да яе ў лабараторыю, дзе рабілі анатацыі да здымкаў, убачыў гэты кадр і захацеў яго займець.

— Смерць Валянціны Браніславаўны ад анкалогіі стала нечаканасцю?

— Анкалогія нечаканай не бывае. Калі яна адыходзіла, Караткевічу вельмі кепска было. Бывае, жонка і жонка, а без Валянціны Браніславаўны, магчыма, напоўніцу і не здарыўся б той Караткевіч, якога мы ведаем. Адносіны ў іх былі цудоўныя. Хаця маглі і папікіравацца. Валянціна Браніславаўна жартам называла яго "чорным аспідам" (*ядавітай змяюкай.* — **Рэд.**).

— Уладзімір Сямёнавіч пайшоў з жыцця праз год пасля жонкі.

— Безумоўна, яе смерць сказалася. Апошняя наша сустрэча здарылася на рагу вуліц Маркса і Энгельса. Размова ў яго ўжо не ішла, не клеілася. Запомніў толькі яго апошні жарт: "Глядзі якая дзіўная рэч: у Тэатры лялек дырэктар Ляляўскі". І пасля гэтага: "Усё, бывай". Я чамусьці стаяў і глядзеў яму ўслед.

— Адам Глобус, які быў суседам Караткевіча, не аднойчы расказваў, як той сыходзіў у страшныя запоі.

— У мяне да Глобуса і яго баек сваё стаўленне. Ён не бясталентны чалавек, але месцамі любіць пamастацку перабольшыць. Я, напрыклад, не бачыў, каб Караткевіч напіваўся да свінячага віску. Сустракаў нападпітку — так, бывала. Вясёлым — так, бывала. Але ў свінскім выглядзе — ніколі. Размаўляў з людзьмі, якія часцей бывалі ў Караткевіча, чым я. Запояў яны таксама не назіралі.

— З Зянонам Пазьняком вы былі знаёмыя перш за ўсё як з фатографам?

— Так. Зноў жа 1969 год. Ён быў аспірантам у Інстытуце мастацтвазнаўства. А паколькі ён быў фатографам, то не абмінуў дзверы з надпісам "Фоталабараторыя" і пастукаўся да мяне з нейкімі патрэбамі.

На мой погляд, Зянон быў самым таленавітым фатографам на той час. Каб зразумець гэта, дастаткова пагартаць яго фотаальбом "Браслаўшчына" 1970 года. Калі я гартаў тое, што выйшла ў яго за мяжой, то зразумеў, што ён змог вывезці адсюль далёка не ўсё. Ён не мае ў архіве тых здымкаў, што я бачыў на выставах у 1970-х. Шкада, бо здымкі былі моцныя.

На жаль, і ў мяне шмат не захавалася. Рыхтаваў выставу і аддаў усё лабаранту, каб ён зрабіў кантрольныя адбіткі. Прыходжу праз два тыдні і бачу, што ён не ведае, куды вочы падзець. Аказалася, у лабараторыі прабіла трубу з гарачай вадой і ўсе мае негатывы (адборныя!) ляснуліся. Вось так.

— Якім Зянон быў у маладосці?

— У нармальнай размове ён вельмі мяккі чалавек. Вельмі разважлівы і, я б сказаў, месцамі нават няўпэўнены. Але гэта ў прыватных размовах, і калі ён яшчэ не выпрацаваў свайго пункту гледжання. Жорсткасць у голасе з'явілася ў яго значна пазней, калі ён пачаў займацца палітыкай. І гэта трошачкі напускное, мне здаецца. Калі сустракаеш агрэсіўна паслухмяную большасць, там сам па сабе голас павінен стаць жорсткім, інакш з імі немагчыма размаўляць. Да таго ж яны інакш не разумеюць.

Калі пачынаеш мякка з імі размаўляць, яны ўспрымаюць гэта як тваю слабасць. Вось як Шушкевіча зжэрлі. Як толькі ён пачаў з імі згоду шукаць, зграя адчула: важак слабы, можна зжэрці. І зжэрлі.

Шушкевіч, на жаль, не разумеў ісціны: што першы будзе казаць, тое астатнія будуць выконваць і яшчэ пабягуць наперадзе цягніка. А ён, як інтэлігентны чалавек, стараўся ўлічваць інтарэсы розных бакоў.

— Пасля Інстытута мастацтвазнаўства вы перайшлі ў выдавецтва "Беларусь", дзе сталі аўтарам многіх вядомых фотаальбомаў. Што за савецкім часам было найбольш складаным пры падрыхтоўцы такіх прац?

— Зацвердзіць тое, што ты зрабіў. Шмат кніжак насілі ў ЦК, а там сядзелі такія монстры, як, напрыклад, загадчык аддзела агітацыі і прапаганды Савелій Яфімавіч Паўлаў. Фактычна ён кіраваў друкам, баяліся яго страшна. Памятаю, як панеслі на зацвярджэнне фотаальбом "Мінск". На адным са здымкаў была панарама з Чырвоным касцёлам, дзе тады месціўся Дом кіно. Паўлаў абазваў яго кірхай. "Як гэтую кірху не знеслі, трэба было яе даўно разваліць!".

Шмат кніжак калечылася, як, напрыклад, "Памяць зямлі беларускай", да якой Караткевіч напісаў прадмову, а я зрабіў шмат здымкаў. Калі гатовы макет панеслі ў міністэрства на зацвярджэнне, там пачалі вылічваць працэнт помнікаў вайны і працэнт храмаў — і прыйшлося дадаваць "солдат коленопреклоненных".

— Вы расказвалі нам пра п'яніц, якія трапілі ў фотаальбом "Мінск". Сведкам якіх яшчэ смешных выпадкаў вы былі?

— Мой гатовы фотаальбом "Гродна" доўга не выходзіў, бо стары помнік Леніну ў горадзе разбурылі, а новы яшчэ не пабудавалі. А без здымка Леніна якое Гродна?! З-за гэтага шэдэўра альбом не выпускалі.

— Лукашэнку нельга здымаць ззаду… А як нельга было здымаць Машэрава і Брэжнева?

— Па Машэраву забарон ніякіх не было. Ён мог з'явіцца нечакана і без аховы. Неяк я здымаў Ратамку, дзе ішлі спаборніцтвы. Паварочваю галаву — ідзе Машэраў. Павіталіся, я яму ўжо вочы намазоліў на здымках, пазнаваў мяне.

Пазней яго постаць пачалі трохі ідэалізаваць. Безумоўна, ён не дурны чалавек быў. Але хапала ў яго і глупства, і самадурства. Памятаю семінар па кармах, дзе ў прыклад ўзялі Гродзенскую вобласць. Увесь рэгіён тыдзень стаяў на вушах. Машэраў сагнаў на семінар, напэўна, не менш за 600 чалавек: міністраў, старшыняў камітэтаў, выканкамаў. На шыкоўных інтурыстаўскіх "Ікарусах" яны гойсалі па навакольных вёсках, дзе былі вылізаны кароўнікі, пафарбаваны трактары, папырсканы дэзадарантам даяркі. Нічога карыснага вынесці з гэтай паказухі было немагчыма.

І ў кожнай гаспадарцы быў накрыты стол з закусонам — нягледзячы на тое, што ўдзельнікі семінара тройчы на дзень сілкаваліся ў Гродне. У адной вёсцы Машэраў паглядзеў на гадзіннік і кажа: "Что-то мы, товарищи, задерживаемся. Наверное, поблагодарим хозяев и откажемся от угощения". Такі гоман узняўся! Было ўражанне, што Машэрава тут перавыберуць: "Как?! А перекусить?!"

У іншай гаспадарцы, калі Машэраў выходзіў з ангара, рыпнулі дзверы. Вялікія і жалезныя. Машэраў да іх, узяўся, пахістаў: "Железные... Это же сколько железа пошло на них!" (Па-беларуску ён на маёй памяці пару разоў толькі прамаўляў — з нагоды юбілеяў класікаў.) І божа мой, пасля ўся світа за ім кранала гэтыя дзверы: так, цяжкія, гэта дрэнна, колькі металу загублена...

А Брэжнева нельга было здымаць з таго боку, дзе ў яго каля вуха вісеў слыхавы апарат. Мне прыйшлося яго фатаграфаваць, калі ён вешаў зорачку на грудзі Машэрава ў Мінску. У цягніку Брэжнева, відаць, так нашпігавалі лекамі, што ён выйшаў на вакзале ніякім. Сеў у лімузін з адчыненым акенцам на Прывакзальнай плошчы, я на яго нацэліўся, думаў, можа, хоць рукою памахае. Але ён як сеў, так 5 хвілін да ад'езду і прасядзеў, як лялька, не варушыўся. Так я нічога і не зняў.

Пасля абеду іду ў ЦК, дзе павінны вешаць Машэраву зорачку Героя Сацыялістычнай Працы. Заходжу, а ў спісе маё прозвішча выкраслена, не прапускаюць! Відаць, ахова з Масквы вырашыла, што ад адной канторы аднаго фатографа дастаткова. Мой калега Саша Манцветаў (мы з ім фактычна пабудавалі сучасную фотаслужбу ў Дзяржкамвыдаце) ужо прайшоў наверх, а неабходная стужка для лямп напальвання засталася ў мяне. Што рабіць? Не будзе ж каляровых здымкаў!

Пасля Саша расказваў, як гэта выглядала з верхняга паверха, дзе ён кідаўся, як паранены звер. Пад'язджае картэж. З задніх дзверцаў выходзіць Машэраў, адчыняе пярэднюю, бярэ пад руку Брэжнева. Тут падскоквае Ліхтаровіч, бярэ генсека з іншага боку, і яны ўтрох ідуць у ЦК...

Гэта, безумоўна, гіпербала. У мяне была адзіная магчымасць прабрацца на цырымонію. Я прыстроіўся да ўваходзячых Машэрава і Брэжнева і пачаў іх здымаць. Бакавым зрокам заўважыў, як у таго, хто мяне не прапусціў, аж вочы на лоб лезуць. Але перашкаджаць ён не наважыўся: раптам я лепшы сябар Машэрава?

— Ці правільна я разумею, што вы гатовы расстрэльваць за слова "фоткаць"?

— (*Смяецца.*) Расстрэльваць — гэта, канешне, занадта. Але не падабаецца мне гэтае слова з-за зняважальнага стаўлення да працэсу. Здымаць, фатаграфаваць — кажыце, як заўгодна, але толькі не "фоткаць".

У нашы часы чалавек ішоў да гэтай прафесіі па прыступках і на кожнай з іх павінен быў нешта засвоіць. Не мог перайсці на іншую прыступку, калі не засвоіў фізіку, хімію, оптыку. А зараз чалавек купіў фотаапарат — і ён фатограф. Бо сучасны здымач тэхнічную частку робіць за чалавека цалкам, ніякіх праблем са стужкамі, праяўкай, светаадчувальнасцю. Застаецца толькі творчасць, тое, з чаго пачынаецца мастацтва.

Калі я ўжо пачаў нешта націскаць на фотаапараце, пачаў друкаваць здымкі, то паехаў з бацькам у Налібоцкую пушчу па яго партызанскіх мясцінах. Бацька зрабіў некалькі здымкаў, і калі іх праявілі, то я з жахам заўважыў, што бацькавы здымкі лепшыя за мае. Нават было пачуццё крыўды. А пасля ўжо дайшло, што бацька — мастак, што бацька разумее кампазіцыю, што бацька разумее святло.

— Як вы лічыце: ці павінен творчы чалавек выказваць сваю грамадзянскую пазіцыю?

— Гэта прыватная справа кожнага. Нейкага рэцэпта няма. Я толькі ўпэўнены, што творчы чалавек не можа быць абыякавым. Неяк Васіль Якавенка папрасіў паездзіць з ім па пісьменніках, сабраць подпісы пад лістом у абарону беларускай мовы. Мая справа была тэхнічная — кіраваць машынай.

І вось трапілі да Янкі Брыля. "Прывітанне, што там у вас, давайце пачытаю". Брыль сеў, пачытаў, зрабіў некалькі правак і падпісаў. "А зараз, Георгій Леанардавіч, пра вашу кніжку". У мяне тады першая кніжка выйшла. І ён, не гледзячы, дастае мой зборнік. "Я ў адрозненне ад маіх сяброў-літаратараў кніжкі, падораныя мне, чытаю".

Следам паехалі на лецішча да Шамякіна. Сядзеў, чытаў (а ліст быў кароткі). "Ну што вам сказаць, хлопцы, можа, і не трэба нам так уладу... Сэнсу ад гэтага не будзе, ну што мы... А вы ведаеце, як мяне ашукалі на кінастудыі: недаплацілі 10 тысяч... А колькі ж у мяне на ашчаднай кніжцы было — на 10 "Волгаў" было!". Карацей, перайшоў ён на свае згубленыя грошы і так і не падпісаўся пад зваротам.

Вось дзве пазіцыі двух народных пісьменнікаў.

— Чаму вы свае першыя вершы пайшлі паказваць Барадуліну?

— Калі ў мяне пачаліся вершы (да фотаальбома "Добры дзень, Беларусь!"), то вышэйшага суда, чым Барадулін, для мяне не існавала. Панёс я іх да яго з адной просьбай: калі гэта вершы, то нешта парайце, калі не вершы — у сметнік іх і на гэтым скончым.

Праз дзень Барадулін тэлефануе: "Ведаеце, вершы, вершы. Прыходзьце". Ён нешта параіў, а пасля накрэсліў на аркушы маё імя і пайшоў пісаць фактычна ўласны верш, які абапіраўся на мой. Я сказаў: дзядзька Рыгор, я гэта ніяк не магу выкарыстаць, бо гэта ваша. "Не-не, гэта ўсё ваша, я толькі тэхнічныя праўкі зрабіў". Але як я мог выкарыстаць яго верш?

Я быў адным з тых, хто ўдзельнічаў у "тайнай вячэры" па вылучэнні Барадуліна на Нобелеўскую прэмію. Лічу, што ён не атрымаў яе толькі з-за нізкай якасці перакладаў. Шчыра кажучы, нават на рускую мову былі вельмі слабыя пераклады. Узяўся было перакладаць ужо сам, хацеў паказаць дзядзьку Рыгору, але не паспеў. Хацеў як мага больш зрабіць. Нельга адцягваць, трэба рабіць усё своечасова.

— Рэкамендацыю ў Саюз пісьменнікаў вам даваў, у тым ліку, Генадзь Бураўкін.

— Знаёмыя мы былі яшчэ з 1970-х. Але што там: ён — рэдактар часопіса "Маладосць", а я — пацан.

У мяне на тэлебачанні працаваў знаёмы хлопец Толя Сцяпанаў, які пасля стаў галоўным аператарам. І ён мне неяк расказвае: "Ты знаешь, Буравкин к нам пришел. Я захожу к нему со своими вопросами, начинаю рассказывать, а он мне говорит: "Я па-руску не разумею". Толя на гэта такі раз'юшаны быў, такі раззлаваны *(смяецца).*

Але потым, калі мы з Толем размаўлялі, ён казаў: якія цудоўныя ў нас перадачы! Той час Бураўкіна на тэлебачанні — залаты век. Колькі ўзнікла перадач і асоб! Сапраўдная шчырасць таленту — гэта не толькі песціць свой талент, дадзены табе Богам, але заўважаць і іншыя таленты. І не падножкі ім ставіць з-за зайздрасці, а даваць ім магчымасці развівацца, дапамагаць нечым.

— Што вас засмучае ў сённяшнім жыцці?

— Засмучае адно: калі я жыў пры Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну, калі я жыў пра Мікіту Сяргеевічу Хрушчову і г.д. па спісе да апошняга кіраўніка нашага — я быў перакананы, што нешта можа змяніцца. Яны ўсе былі старэйшыя за мяне, і я ведаў, што фізічна іх перажыву. А гэты ж — маладзейшы за мяне.

Яшчэ шмат чаго назбіралася са здымкаў. Але як выдаць? Трэба шукаць спонсара, а я не ўмею.

— Чаго вам сёння найбольш хочацца?

— Жыць. Свае 60 год я сустрэў у рэанімацыі: у мяне быў інфаркт. Калі пачаў вяртацца на гэты свет, першая думка была: раз тут пакінулі, значыць, яшчэ не ўсё зрабіў. Гэтай думкай і жыву. Хаця і там кампанія вельмі прыемная сабралася — шмат добрых сяброў.

Руслан ГАРБАЧОЎ.
(Салідарнасць.)

МОЗАИКА

В Лиге чемпионов БАТЭ сыграет с командой из Албании

Соперником борисовского БАТЭ во втором квалификационном раунде Лиги чемпионов по футболу стал албанский "Скендербеу".

Жеребьевка первых двух квалификационных раундов прошла вчера в штаб-квартире УЕФА в швейцарском Ньоне.

Первый матч второго раунда квалификации между БАТЭ и "Скендербеу" пройдет в Борисове 15 или 16 июля.

БАТЭ будет играть в Лиге чемпионов восьмой сезон подряд. Дважды борисовчане участвовали в групповой стадии.

Минское «Динамо» вышло в лидеры

БАТЭ утратил лидерство по итогам 14-го тура футбольного чемпионата страны.

В минувшие выходные борисовский клуб сыграл на своем поле с "Гомелем" вничью 0:0. На первое место вышло минское "Динамо", которое разгромило дома "Шахтер" — 3:0.

Остальные результаты тура: "Нафтан" (Новополоцк) — "Неман" (Гродно) — 2:0, "Торпедо-БелАЗ" (Жодино) — "Днепр" (Могилев) — 2:1, "Динамо" (Брест) — "Белшина" (Бобруйск) — 2:2, "Слуцк" — "Минск" — 2:0.

Положение команд: "Динамо" (Мн) — 32 очка, БАТЭ — 31, "Нафтан" — 28, "Торпедо-БелАЗ" — 22, "Гомель" — 22, "Шахтер" — 20, "Минск" — 16, "Неман" — 16, "Слуцк" — 13, "Белшина" — 10, "Днепр" — 10, "Динамо" (Бр) — 10.

Следующий тур пройдет 28—30 июня: "Шахтер" — "Нафтан", "Неман" — "Днепр", "Динамо" (Бр) — "Торпедо-БелАЗ", "Минск" — "Динамо" (Мн), "Белшина" — БАТЭ, "Слуцк" — "Гомель", сообщает БелаПАН.

«Брестские зубры» покоряют Европу

Бейсбольная команда "Брестские зубры" выиграла квалификационный турнир Кубка Европы.

Это крупнейшая победа на международной арене за всю историю бейсбольного клуба.

В турнире помимо брестчан приняли участие клубы из Словакии, Литвы, Польши и Австрии.

В финальной игре "Брестские зубры" со счетом 9:3 обыграли клуб "Метростарс" из Вены.

ШАШКІ

Мемарыял Гелера

Турнір памяці таленавітага мінчаніна ладзіўся па шашках-64. Па-за канкурэнцыяй у ім быў міжнародны гросмайстар з Гомеля Яўген Кандрачэнка: ён запісаў на свой рахунак 17 ачкоў з 18 магчымых. Ажно на тры ачкі (!) адстаў ад яго другі прызёр — малады майстар спорту А.Куніца. Па 12 ачкоў набралі кандыдат у майстры М.Семянюк, гросмайстар А.Плакхін, майстар В.Валюк і міжнародны майстар Д.Фадзееў.

Паглядзіце, як вынаходліва пераможца кіраваў белымі фігурамі ў партыі супраць міжнароднага майстра І.Міхальчанкі ў дэбюце а3а5 f6b4 "лятаючых шашак" (бліц-2011): 1.gh4 ba3 2.hg3 gf6 3.gf4 fe5? 4.fg3 ed4 5.c:e5 hg5 6.f:h6 d:h2 7.ef2 hg7 8.bc3 gf6 9.cd4 bc5 10.d:b6 a:c5 11.ab2 cd6 12.bc3 (гл. дыяграму).

12...ba7 (12...de5 13.hg5! fh4 14.hg7 fh6 15.ed4x) 13.cb4! fe5 14.dc3 ef6. Прадоўжыце барацьбу самастойна. Свае рашэнні вы зможаце праверыць у наступным выпуску рубрыкі.

Вучоны і спартсмен

Імя Пятра Матуса добра вядома ў навуцы і спорце. Ён доктар навук, прафесар, намеснік дырэктара Інстытута матэматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. І ў той жа час — майстар шашачнай кампазіцыі, першы чэмпіён краіны па ёй ў раздзеле задач-100. Іх прыхільнікі стварылі сімвалічны клуб, які назвалі імем Пятра Матуса. Прыемна адзначыць, што гэты таленавіты, няўрымслівы чалавек выпусціў кнігу пра сваё захапленне, у якой прывёў шмат канкрэтных прыкладаў. Пазнаёмцеся з адным з іх:

Белыя: 12, 17, 22, 30, 31, 32, 40, дамкі 3, 6, 25, 46, 47 (12). **Чорныя**: 11, 15, 21, 29, 39, 42, 43, дамкі 26, 38 (9). Замкнуць простую чорных: 32-27 (37А) 34, 11-7, 7, 8, 20, 22-18, 48, 49#. А(32) 34, 41, 3-20, 1, 37, 16#.

Жадаючыя набыць кнігу могуць атрымаць адпаведную даведку ў аўтара па тэлефоне (37517) 2714440 ці праз электронны адрас: piotr.p.matus@gmail.com.

Міжнародны конкурс

Ён праводзіўся па кампазіцыі ў шашкі-64 пад назвай "Беларусь-2013". Згодна з канчатковымі вынікамі, прызавыя месцы заваявалі: у раздзеле задач — творы майстроў 1.А.Ляхоўскага (Жодзіна), 2.М.Зайцава (Баранавічы), 3—4.А.Ляхоўскага і ўкраінца У.Рычкі, у жанры камбінацыйных дамачных праблем — 1.Б.Іванова (Мінск), 2.А.Ныча (Украіна) і 3.Д.Камчыцкага (Магілёў), у намінацыі звычайных праблем — 1.А.Саўчанкі (Украіна), 2.міжнароднага майстра П.Шклудава (Наваполацк) і 3.А.Саўчанкі.

Праверце рашэнні

"Замежныя наведвальнікі": №1 (А.Палявы, Ізраіль) у сааўтарстве з М.Грушэўскім (Беларусь) — b8, h2, f2, a1, d4 (h2) g1#.

Мікалай ГЛАДКІ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871. Тэл.рэкламнага аддзела: (017) 3286609, 3286906
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

ISSN 2071-9647
9 772071 964000 14048

Падпісныя індэксы: 63222 — для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 — для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 03.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 23.06.2014 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26500 экз. Заказ №2338.